

Съдържание

I Резолюции, препоръки и становища

РЕЗОЛЮЦИИ

Съвет

2019/C 189/01	Резолюция на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, за определяне на насоки относно управлението на диалога на ЕС по въпросите на младежта — Стратегия на Европейския съюз за младежта, 2019—2027 г.	1
---------------	---	---

ПРЕПОРЪКИ

Съвет

2019/C 189/02	Препоръка на Съвета от 22 май 2019 година за висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст	4
2019/C 189/03	Препоръка на Съвета от 22 май 2019 година относно всеобхватен подход към преподаването и изучаването на езици	15

IV Информация

ИНФОРМАЦИЯ ОТ ИНСТИТУЦИИТЕ, ОРГАНИТЕ, СЛУЖБИТЕ И АГЕНЦИИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Съвет

2019/C 189/04	Заклучения на Съвета във връзка с изпълнението на препоръката на Съвета относно повишаване на уменията: нови възможности за възрастните	23
---------------	---	----

2019/C 189/05	Заключения на Съвета относно младите хора и бъдещето на труда	28
2019/C 189/06	Заклучения на Съвета относно младите творчески поколения	34
Европейска комисия		
2019/C 189/07	Обменен курс на еврото	39
2019/C 189/08	Нова национална страна на разменни евромонети	40
2019/C 189/09	Нова национална страна на разменни евромонети	41
2019/C 189/10	Нова национална страна на разменни евромонети	42
2019/C 189/11	Нова национална страна на разменни евромонети	43
2019/C 189/12	Нова национална страна на разменни евромонети	44

V Становища

ПРОЦЕДУРИ, СВЪРЗАНИ С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОЛИТИКАТА В ОБЛАСТТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА

Европейска комисия

2019/C 189/13	Предварително уведомление за концентрация (Дело M.9385 — Orange/SecureLink) — Дело кандидат за опростена процедура ⁽¹⁾	45
---------------	---	----

⁽¹⁾ Текст от значение за ЕИП.

I

(Резолюции, препоръки и становища)

РЕЗОЛЮЦИИ

СЪВЕТ

Резолюция на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, за определяне на насоки относно управлението на диалога на ЕС по въпросите на младежта

Стратегия на Европейския съюз за младежта, 2019—2027 г.

(2019/C 189/01)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И НЕГОВИТЕ ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ,

ПОДЧЕРТАВАТ, ЧЕ:

1. Диалогът по въпросите на младежта в ЕС (по-долу „диалогът“) е важен инструмент за участието на младите хора от ЕС и евентуално от други европейски държави, чиито основни елементи включват пряк диалог между вземащите решения и младите хора и техните представители, консултации с младите хора по теми, които ги засягат, и непрекъснатото партньорство в управлението на процеса на местно, национално и европейско равнище. Що се отнася до осъществяването на диалога и в съответствие със Стратегията на Европейския съюз за младежта (по-долу „стратегията“), европейските цели за младежта следва да „послужат като вдъхновение и да дадат насоки за ЕС, неговите държави членки и съответните заинтересовани страни и органи на държавите членки“⁽¹⁾.
2. В стратегията се подчертава, че трябва да се осигури гъвкавост и свобода на действие за държавите членки при осъществяването на диалога по въпросите на младежта.
3. В стратегията се изброяват редица елементи, които да послужат за рамка при осъществяването на диалога, и по-конкретно:
 - а) използване на опита от миналото;
 - б) стремеж към по-ясен и по-опростен процес;
 - в) следване за предпочитане на 18-месечни работни цикли;
 - г) един тематичен приоритет на цикъл;
 - д) работен план на диалога;
 - е) гъвкавост спрямо участниците при управлението и осъществяването на диалога по въпросите на младежта;
 - ж) непрекъснато проследяване с цел наблюдение на качеството на резултатите и въздействието на целия процес;
 - з) признаване на ролята на националните работни групи. Това са структури на равнището на държавите членки, които имат за задача да допринасят за организирането на консултации и за насърчаването и въздействието на диалога по въпросите на младежта⁽²⁾. Стратегията предвижда, че „държавите членки се насърчават да дадат възможност за участие на младите хора във всички етапи на осъществяването на диалога по въпросите на младежта в ЕС, като наред с другото предоставят водеща роля в рамките на националната работна група на Националния младежки съвет“⁽³⁾.

⁽¹⁾ Стратегия на Европейския съюз за младежта (ОВ С 456, 18.12.2018 г., стр. 2 (точка 3, трети абзац).

⁽²⁾ Вж. годишната работна програма за 2019 г. за изпълнението на програма „Еразъм+“ – програма на Съюза в областта на образованието, обучението, младежта и спорта. Справка онлайн С(2018) 6572 от 11 октомври 2018 г.

⁽³⁾ Стратегия на Европейския съюз за младежта (приложение I, точка 4, трети абзац).

4. Предложенията на председателството от декември 2018 г. относно осъществяването и управлението на диалога по въпросите на младежта в ЕС ⁽⁴⁾ и съобщението на Комисията „Ангажиране, свързване и овластяване на младите хора: нова стратегия на ЕС за младежта“ ⁽⁵⁾ биха могли да послужат като ръководни документи за всички участници в диалога.

ИМАТ ЗА ЦЕЛ ДА:

5. Целта на настоящата резолюция е да даде насоки относно управлението на диалога по въпросите на младежта, като се съсредоточава по-конкретно върху участниците, техните роли, организационната рамка за техните дейности и свързаните с управлението въпроси относно неговото осъществяване. Европейският младежки сектор играе важна роля в организационната рамка на диалога ⁽⁶⁾.

СЧИТАТ, ЧЕ:

6. Тройката председателства следва да поеме водеща роля при управлението на осъществяването на диалога, в тясно сътрудничество с Европейската комисия и националните агенции, както и с Европейския младежки форум и други представители на младежкото гражданско общество ⁽⁷⁾.
7. Тройката председателства възприема организацията, която счита за подходяща, но едновременно с това следва да се даде приоритет на засилването на участието на младежкото гражданско общество като крайъгълен камък на качествено управление на диалога по въпросите на младежта и на последващото му осъществяване. На равнището на ЕС младежкото гражданско общество следва да участва, за предпочитане, чрез Европейския младежки форум и други представителни младежки заинтересовани страни, според случая. На равнището на тройката председателства младежкото гражданско общество следва да бъде представено от националните работни групи, за предпочитане, когато има такива, чрез националните младежки съвети, с оглед на водещата им роля в тази структура.
8. С цел да се подкрепи управлението на диалога, следва да се организира редовен обмен между тройката председателства и структурите, посочени в точки 6 и 7; този обмен следва да се извършва в рамките на координационна група, например европейската ръководна група.
9. Ролята на тази група е:
 - а) да дава общи насоки за диалога, включващи въпроси като тематичните приоритети на цикъла, инструментите за консултации, проявите, които са от значение за консултациите, включително конференциите на ЕС по въпросите на младежта;
 - б) да предоставя информация, инструменти и подкрепа, когато е уместно, така че да се осигури качеството на диалога и тематичната последователност в рамките на даден цикъл;
 - в) да осигури ефективно сътрудничество с националните работни групи чрез предоставяне на подходящи насоки, инструменти и подкрепа, за да се гарантира качествено осъществяване на диалога;
 - г) да осигурява основана на участието оценка на цикъла, както и неговото наблюдение, последващи действия, използване и широко разпространение на резултатите на диалога;
 - д) да насърчава съхраняването на институционалната памет с оглед предаването ѝ на следващата тройка председателства с подкрепата на Европейската комисия;
 - е) да предприеме стъпки за улесняване на плавния процес на преход към следващата тройка председателства;
 - ж) да разглежда всички други аспекти, които тройката председателства, след консултации с държавите членки, може да счете за уместни.

⁽⁴⁾ Док. 15018/18 REV 1 + COR 1 + COR 2

⁽⁵⁾ Док. 9264/18 + ADD 1-8 - COM(2018) 269 final + SWD(2018) 168 и 169 final

⁽⁶⁾ Понятието „младежки сектор на ЕС“ като цяло се отнася до всички организации, младежки работници, членове на академичните среди, младежкото гражданско общество или други експерти, участващи в разработването на политики за младежта, които извършват в ЕС дейности и проекти, свързани с младежта.

⁽⁷⁾ Прави се позоваване на националните агенции, отговарящи за управлението на „Еразъм +“ и на програмите на Европейския корпус за солидарност на държавите членки, които образуват тройката председателства.

10. Тройката председателства следва да улесни участието на представители на младежкото гражданско общество в европейската ръководна група, която е дискуссионен форум, където следва да се обсъждат и насърчават съвместни решения. Тройката председателства може да включва други участници от европейската ръководна група, като младежки организации, които са представителни на европейско равнище и/или на равнище държави членки, изследователи, експерти и т.н. Участието на горепосочените представители и участници в европейската ръководна група не засяга правомощията на тройката председателства, установени с Договорите и процедурния правилник на Съвета.
11. Като водещ принцип за осигуряване на представителността на европейската ръководна група, доколкото това засяга младите хора, тройката председателства следва да обмисли предприемането на мерки за включване на гласа на всички млади хора, включително на тези с по-малко възможности и на тези, които не са организирани в младежки сдружения.
12. Ако е необходимо, за да се гарантира гладкото функциониране на европейската ръководна група, нейните оперативни задачи и работни методи следва да бъдат формулирани в работен документ.
13. За да се гарантира предсказуемост на начина, по който диалогът ще се развива по време на всеки 18-месечен работен цикъл, председателството следва своевременно да информира Работната група за младежта и националните работни групи за организацията и функционирането на европейската ръководна група, за напредъка по осъществяването на диалога и за всички други аспекти, свързани със споменатите в точка 9 по-горе въпроси.
14. Като се отчетат предвидените за тази цел безвъзмездни средства от ЕС, националните работни групи следва да могат да вземат решения относно конфигурацията и оперативните процедури, които най-добре отговарят на техните потребности предвид особеностите на съответната държава членка и съответните разпоредби на стратегията, така че да се гарантира изпълнението на целите на всеки цикъл на диалога и адекватно представяне на определящите политиките лица, съответните публични институции, младите хора и техния разнообразен социално-икономически произход⁽⁸⁾.
15. Настоящата резолюция влиза в сила от 1 юли 2019 г. и ще бъде преразгледана по целесъобразност след междинния преглед на стратегията, който ще бъде извършен от Съвета през 2024 г., с оглед нейното адаптиране към евентуалните нови развития и потребности.

⁽⁸⁾ Пак там, бележка под линия 2.

ПРЕПОРЪКИ

СЪВЕТ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 22 май 2019 година

за висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст

(2019/C 189/02)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 165 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) Съгласно 11-ия принцип на Европейския стълб на социалните права⁽¹⁾ всички деца имат право на достъпно ранно образование и грижи с добро качество. Това е в съответствие с Хартата на основните права на Европейския съюз⁽²⁾, в която образованието е признато за право, както и с Конвенцията на ООН за правата на детето и цел 4.2 за устойчиво развитие на Организацията на обединените нации, според която до 2030 г. всички момичета и момчета следва да имат достъп до качествени възможности за развитие и грижи в ранна детска възраст и предучилищно образование.
- (2) В своето съобщение „Укрепване на европейската идентичност чрез образование и култура“⁽³⁾ Комисията излага виждането си за европейско пространство за образование, като признава ролята на образованието и грижите в ранна детска възраст за поставянето на солидни основи за учене в училище и през целия живот. Съществената роля, която образованието и грижите в ранна детска възраст могат да играят за насърчаване на ученето, благополучието и развитието на всички деца, бе потвърдена и в заключенията на Съвета относно училищното развитие и върховите постижения в областта на преподаването⁽⁴⁾, както и в препоръката на Съвета относно ключовите умения за учене през целия живот⁽⁵⁾.
- (3) Както лицата, разработващи политики, така и изследователите отчитат, че децата изграждат основата и капацитета си за учене през целия живот именно в ранна детска възраст⁽⁶⁾. Ученето е процес на надграждане; полагането на стабилна основа още в ранна детска възраст е предпоставка за развиването на по-високо ниво на компетенции и за успех в образованието и има съществено значение за здравето и благополучието на децата. Ето защо образованието и грижите в ранна детска възраст трябва да се разглеждат като основата на системите за образование и обучение и да бъдат неразделна част от образователния процес.
- (4) Участието в образование и грижи в ранна детска възраст е от полза за всички деца и особено за децата в неравностойно положение. То помага да се предотврати появата на пропуски в уменията в ранна детска възраст и представлява важен инструмент за борба с неравенството и бедността в сферата на образованието. Осигуряването на образование и грижи в ранна детска възраст трябва да бъде част от интегриран пакет от политики и мерки, основани на правата на децата, чиято цел е да се подобрят резултатите за децата и да се прекрати порочният кръг на предаване на неравностойното положение между поколенията. Следователно по-доброто предоставяне на такива услуги допринася за изпълнение на ангажиментите, поети в препоръката на Комисията „Инвестициите в децата — изход от порочния кръг на неравностойното положение“⁽⁷⁾ и Препоръката на Съвета от 2013 г. относно ефективни мерки за интегриране на ромите в държавите членки⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ Док. 13129/17.

⁽²⁾ ОВ С 326, 26.10.2012 г., стр. 391.

⁽³⁾ COM(2017) 673 final.

⁽⁴⁾ ОВ С 421, 8.12.2017 г., стр. 2.

⁽⁵⁾ ОВ С 189, 4.6.2018 г., стр. 1.

⁽⁶⁾ Под ранна детска възраст обикновено се разбира възрастта от раждането до навършването на 6 години, което отговаря на нулева образователна степен съгласно Международната стандартна класификация на образованието (ISCED 0).

⁽⁷⁾ ОВ L 59, 2.3.2013 г., стр. 5.

⁽⁸⁾ ОВ С 378, 24.12.2013 г., стр. 1.

- (5) Участието в образование и грижи в ранна детска възраст има множество предимства⁽⁹⁾ както за отделните хора, така и за обществото като цяло – от по-добри постижения в училище и по-добра реализация на пазара на труда до по-малко социални и образователни интервенции и по-сплотени и приобщаващи общества. Деца, които са посещавали форми на образование в ранна детска възраст повече от една година, постигат по-високи резултати по език и математика в изследванията на PIRLS⁽¹⁰⁾ и PISA⁽¹¹⁾. Установено е също, че участието в качествено образование и грижи в ранна детска възраст е важен фактор за предотвратяване на преждевременното напускане на училище⁽¹²⁾.
- (6) Образованието и грижите от най-ранен етап играят съществена роля за това децата да се научат да живеят заедно в разнородни общества. Детските заведения могат да укрепят социалното сближаване и приобщаване по много начини. Те могат да служат като място за среща на семействата. Могат също да допринесат за развиване на езиковите умения на децата както на езика, който се говори в детското заведение, така и на първия език⁽¹³⁾. Чрез развиването на социални и емоционални умения образованието и грижите в ранна детска възраст могат да дадат възможност на децата да се научат как да проявяват съчувствие към другите, както и да се запознаят със своите права и да разберат смисъла на понятия като равенство, толерантност и многообразие.
- (7) Възвръщаемостта на инвестициите в ранните етапи на образование е най-висока сред всички образователни степени, особено за деца в неравностойно положение⁽¹⁴⁾. Разходите за образование и грижи в ранна детска възраст са съвременни инвестиции в човешки капитал с висока възвръщаемост.
- (8) Наличието и достъпността на висококачествени детски заведения на приемлива цена са и сред ключовите фактори, които дават възможност на жените, а също и на мъжете, които се грижат за малки деца, да участват на пазара на труда. Този факт бе отчетен по време на Европейския съвет в Барселона през 2002 г. и се признава в Европейския пакт за равенство между половете⁽¹⁵⁾, както и в съобщението на Комисията относно равновесието между професионалния и личния живот, прието на 26 април 2017 г.⁽¹⁶⁾. Заетостта на жените допринася пряко за подобряване на социално-икономическото положение на домакинствата и за икономическия растеж.
- (9) Инвестициите в образование и грижи в ранна детска възраст са добри инвестиции само ако услугите са с високо качество, достъпни, приобщаващи и на приемлива цена. Данните сочат, че само висококачествените услуги за образование и грижи в ранна детска възраст носят ползи, докато услугите с ниско качество имат значително отрицателно влияние върху децата и върху обществото като цяло⁽¹⁷⁾. Съображенията, свързани с качеството, трябва да имат приоритет при разработването на политики и мерки и при провеждането на реформи.
- (10) Като цяло държавите членки изразходват значително по-малко средства за образование и грижи в ранна детска възраст, отколкото за начално образование. Както става ясно от доклада за оценка на напредъка по изпълнението на целите от Барселона⁽¹⁸⁾, понастоящем местата в заведенията, предлагащи образование и грижи в ранна детска възраст, са недостатъчни, а търсенето надхвърля предлагането в почти всички страни. Недостигът на места, ограниченият достъп и високата цена са една от основните пречки пред ползването на тези услуги⁽¹⁹⁾.
- (11) В своята резолюция от 14 септември 2017 г. относно нова европейска програма за умения⁽²⁰⁾ Европейският парламент призовава държавите членки да подобрят качеството и да разширят достъпа до образование и грижи в ранна детска възраст, да преодолеят липсата на достатъчна инфраструктура, която да предлага качествени и достъпни грижи за деца за всички равнища на доходи, както и да разгледат възможността за предоставяне на безплатен достъп за семействата, живеещи в условия на бедност и социално изключване.

⁽⁹⁾ Benefits of early childhood education and care and the conditions for obtaining them, Report of the European Expert Network on Economics of Education (EENEE) [Ползит от образованието и грижите в ранна детска възраст и условията за тяхното получаване, Доклад на Европейската експертна мрежа по икономика на образованието].

⁽¹⁰⁾ The Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS) [Международно проучване за напредъка на учениците в четенето (PIRLS)].

⁽¹¹⁾ The Programme for International Student Assessment (PISA), OECD (2016) [Програма за международно оценяване на учениците (PISA), ОИСР (2016 г.), Поглед към образованието].

⁽¹²⁾ European Commission (2014), Study on the effective use of early childhood education and care in preventing early school leaving. [Европейска комисия (2014 г.), Проучване на ефективното използване на образованието и грижите в ранна детска възраст за предотвратяване на преждевременното напускане на училище.]

⁽¹³⁾ Първи език: език (езици), придобит(и) в ранното детство (на възраст до около две – три години), чрез който (които) човекът първоначално е усвоил способността да борава с език. Този термин се предпочитва пред термина „майчин език“, който често е неточен, тъй като първият език не е непременно само майчиният.

⁽¹⁴⁾ The Economics of Human Development and Social Mobility [Икономиката на човешкото развитие и социалната мобилност]. *Annual Reviews of Economics*, Vol.6 (2014), 689—733.

⁽¹⁵⁾ ОВ С 155, 25.5.2011 г., стр. 10.

⁽¹⁶⁾ COM(2017) 252 final.

⁽¹⁷⁾ A Review of Research on the Effects of Early Childhood Education and Care on Child Development. CARE Project Report (2015) [Преглед на изследванията за ефекта от образованието и грижите в ранна детска възраст върху развитието на децата. Доклад по проекта CARE (2015 г.)].

⁽¹⁸⁾ COM(2018) 273 final.

⁽¹⁹⁾ OECD (2017), Starting Strong 2017: Key OECD Indicators on Early Childhood Education and Care [ОИСР (2017 г.), Силно начало 2017 г.: Основни индикатори на ОИСР за образованието и грижите в ранна възраст], Eurofound (2015) Early childhood care: Accessibility and quality of services [Европейска фондация за подобряване на условията на живот и труд (Eurofound) (2015 г.), Грижи в ранна детска възраст: достъпност и качество на услугите],

⁽²⁰⁾ P8_TA(2017)0360.

- (12) Услугите за образование и грижи в ранна детска възраст трябва да са насочени към детето; децата учат най-добре в среда, която разчита на участието на децата и интереса им към ученето. Организацията, изборът на дейности и предметите, които ще бъдат изучавани, често се избират във взаимодействие между възпитателите и децата. Детските заведения следва да предлагат безопасна, грижовна и насърчаваща среда и да осигуряват социално, културно и физическо пространство с редица възможности за развитие на потенциала на децата. Предлаганите услуги се организират най-добре, когато се изхожда от разбирането, че образованието и грижите са неделими. Това следва да се основава на разбирането, че детството е ценност само по себе си и че децата следва не само да бъдат подготвени за училище и за зрелостта, но и да бъдат подкрепяни и ценени в ранните години.
- (13) В един контекст, който се определя от национални, регионални или местни разпоредби, семействата следва да участват във всички аспекти на образованието и грижите за децата си. Семейството е първата и най-важната среда, в която децата растат и се развиват, а родителите и настойниците са тези, които носят отговорност за благосъстоянието, здравето и развитието на всяко дете. Заведенията, предлагащи образование и грижи в ранна детска възраст, осигуряват идеална възможност за установяване на интегриран подход, тъй като създават условия за първи личен контакт с родителите. На родителите, които срещат проблеми, могат да бъдат предложени индивидуални консултации по време на домашни посещения. За да се превърне участието на родителите в реалност, услугите за образование и грижи в ранна детска възраст следва да бъдат разработени в партньорство със семействата и да се основават на доверие и взаимно уважение ⁽²¹⁾.
- (14) Участието в образование и грижи в ранна детска възраст може да бъде ефективен инструмент за постигане на равнопоставеност в образованието за деца в неравностойно положение, като някои деца от мигрантски или малцинствени групи (например роми), деца бежанци, деца със специални потребности, включително с увреждания, деца, отглеждани във форми на алтернативни грижи, и бездомни деца, деца, чиито родители са лишени от свобода, както и деца от домакинства, които са изложени на особено голям риск от бедност и социално изключване, например от семействата с един родител или от големи домакинства. Децата бежанци се нуждаят от засилена подкрепа поради уязвимото си положение. Бедността, физическият и емоционалният стрес, травмите и липсващите езикови умения могат да попречат на бъдещите им перспективи за образование и успешната им интеграция в едно ново общество. Участието в образование и грижи в ранна детска възраст може да помогне за смекчаване на тези рискови фактори.
- (15) Осигуряването на приобщаващо образование и грижи в ранна детска възраст може да допринесе за изпълнение на ангажиментите, поети от държавите членки по силата на конвенциите на ООН за правата на детето и за правата на хората с увреждания, подписани от всички държави членки.
- (16) Публикуваното през 2014 г. предложение за ключови принципи на рамката за качество ⁽²²⁾ бе първото становище на европейски експерти от 25 държави относно качеството на образованието и грижите в ранна детска възраст. Изложените в него позиции се основават на пет измерения: достъп; персонал; учебна програма; наблюдение и оценка; и управление и финансиране. Бяха формулирани общо десет позиции, отнасящи се до повишаването на качеството на образованието и грижите в ранна детска възраст. Документът бе разпространен в много държави от местни заинтересовани страни, ангажирани с инициативи за отстояване на политики, научни изследвания и обучение. В тези страни проектът за рамка изигра ролята на мощен катализатор на промяна, подпомагайки процесите на консултацията относно политиката, които послужиха като основа на съществуващите процеси на реформи.
- (17) И петте измерения на рамката за качество са от съществено значение за гарантиране на висококачествени услуги. Работата на специалистите в областта на образованието и грижите в ранна детска възраст оказва особено дълготраен ефект върху живота на децата. Въпреки това в много страни тази професия не се смята за престижна и има доста нисък статут ⁽²³⁾.
- (18) За да изпълнят професионалната си роля в подпомагането на децата и техните семейства, работещите в сферата на образованието и грижите в ранна детска възраст трябва да притежават комплексни знания и умения, както и задълбочено разбиране за развитието на детето и познания по педагогика на ранното детство. Професионализацията на персонала е от ключово значение, тъй като по-високото равнище на подготовка несъмнено води до по-качествена услуга, по-високо качество на взаимодействието между персонала и децата, а оттам и до по-добри резултати в развитието на децата ⁽²⁴⁾.

⁽²¹⁾ *A Children in Europe policy paper (2008), Young children and their services: developing a European approach* [Документ за политиката „Децата в Европа“ (2008 г.), Малките деца и услугите за тях: разработване на европейски подход].

⁽²²⁾ Предложение за ключови принципи на рамката за качество на образованието и грижите в ранна детска възраст (2014 г.) — доклад на работната група по въпросите на образованието и грижите в ранна детска възраст под егидата на Европейската комисия.

⁽²³⁾ Eurofound (2015 г.) „Грижи в ранна детска възраст: условия на труд, обучение и качество на услугите — систематичен преглед“.

⁽²⁴⁾ European Commission (2011), *CoRe: Competence Requirements in Early Childhood Education and Care* [Европейска комисия (2011 г.): Изисквания за компетентност в образованието и грижите в ранна детска възраст].

- (19) Много доставчици на услуги работят с помощници, чиято основна роля е да подпомагат възпитателите, работещи пряко с децата и семействата. Те обикновено притежават по-ниска квалификация от възпитателите и в много държави няма никакви изисквания за тяхната професионална подготовка. Поради това е необходима професионализация на персонала, включително на помощниците⁽²⁵⁾. Продължаващото професионално развитие е неразделна част от повишаването на компетенциите на помощниците.
- (20) Една рамка за качество или равностоен документ може да бъде ефективна съставна част от доброто управление в образованието и грижите в ранна детска възраст. По мнение на експерти и според неотдавнашен преглед на политиките⁽²⁶⁾ държавите, които разработват и прилагат рамки за качество, имат по-всеобхватен и по-последователен подход към реформите. Важно е съответните заинтересовани страни и специалисти да участват в разработването на рамката за качество и да се чувстват ангажирани с нея.
- (21) Държавите членки са определили критерии и цели за участието на децата в образование и грижи в ранна детска възраст. През 2002 г., Европейският съвет в Барселона определи цели⁽²⁷⁾ за предоставянето на официални грижи в ранна детска възраст, според които до 2010 г. най-малко 90 % от децата в Съюза между тригодишна възраст и задължителната възраст за започване на училище и най-малко 33 % от децата на възраст под три години следва да имат достъп до такива услуги. Тези цели бяха потвърдени в Европейския пакт за равенство между половете за периода 2011—2020 г. Анализ на напредъка в изпълнението на тези критерии е представен подробно в доклада на Комисията относно целите от Барселона⁽²⁸⁾. Критерият, залегнал в Стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението⁽²⁹⁾, е 95-процентно участие на децата между четиригодишна възраст и възрастта за започване на начално училище.
- (22) През последните години държавите членки като цяло са постигнали добър напредък в подобряването на наличието на услуги за образование и грижи в ранна детска възраст. Критерият по „Образование и обучение 2020“ и целта от Барселона за деца под 3-годишна възраст са постигнати. Целта от Барселона за деца от 3-годишна възраст до навършване на задължителната възраст за започване на училище все още не е реализирана въпреки постигнатия напредък от 2011 г. насам. През 2016 г. 86,3 % от децата в тази възрастова група са участвали във форми на образование и грижи в ранна детска възраст. Тези средни стойности обаче крият значителни различия между отделните държави членки, региони и социални групи⁽³⁰⁾. Необходими са допълнителни усилия, за да се гарантира, че всички деца ще имат достъп до висококачествено образование и грижи в ранна детска възраст от момента, в който родителите решат. По-специално, необходими са конкретни мерки за осигуряване на по-голям достъп за децата в неравностойно положение⁽³¹⁾.
- (23) Целта на настоящата препоръка е да се установи общоевропейско разбиране за качество на образованието и грижите в ранна детска възраст. В нея се набелязват възможните действия, които правителствата могат да разглеждат за предприемане в зависимост от конкретните обстоятелства във всяка държава. Препоръката е насочена и към родители, институции и организации, включително социални партньори и организации на гражданското общество, както и изследователи, които полагат усилия за подобряване на сектора.
- (24) В настоящата препоръка⁽³²⁾ под образование и грижи в ранна детска възраст следва да се разбира всяка регулирана мярка, чрез която се предоставят образование и грижи за деца от раждането до задължителната възраст за започване на начално училище, независимо от обстановката, финансирането, работното време или съдържанието на програмата, като се включват дневните грижи в център или в семейна среда; услугите по предоставяне на грижи, които са субсидирани с публични или частни средства; детската градина и предучилищното образование.
- (25) Настоящата препоръка е в пълно съответствие с принципите на субсидиарност и на пропорционалност.

ПРЕПОРЪЧВА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ:

В съответствие с националното и европейското законодателство, наличните ресурси и националния контекст и в тясно сътрудничество с всички заинтересовани страни:

1. Да подобрят достъпа до висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст в съответствие с позициите, изразени в Рамката за качество на образованието и грижите в ранна детска възраст, представена в приложението към настоящата препоръка, и с 11-ия принцип на Европейския стълб на социалните права.

⁽²⁵⁾ 'Professionalisation of Childcare Assistants in Early Childhood Education and Care (ECEC): Pathways towards Qualification', NESET II report (2016) [Професионализация на помощниците, предоставящи грижи за деца в заведения за образование и грижи в ранна детска възраст (ОГРДВ), доклад на Мрежата от експерти, работещи по социалните измерения на образованието и обучението NESET II (2016 г.)].

⁽²⁶⁾ The current state of national ECEC quality frameworks, or equivalent strategic policy documents, governing ECEC quality in EU Member States [Настоящо състояние на националните рамки за качество на ОГРДВ или равностойни стратегически документи на политиката, регулиращи качеството на ОГРДВ в държавите — членки на ЕС], NESET II Report 4/2017 [Доклад 4/2017 на Мрежата от експерти, работещи по социалните измерения на образованието и обучението NESET II].

⁽²⁷⁾ SN 100/1/02 REV 1.

⁽²⁸⁾ COM(2018) 273 final.

⁽²⁹⁾ ОВ С 417, 15.12.2015 г., стр. 25.

⁽³⁰⁾ COM(2018) 273 final.

⁽³¹⁾ Европейска комисия (2017 г.), Обзор на образованието и обучението.

⁽³²⁾ ISCED 0.1 и ISCED 0.2.

2. Да се стремят да гарантират, че услугите за образование и грижи в ранна детска възраст са достъпни, приобщаващи и на приемлива цена. Би могло да се помисли също за:
 - а) подпомагане на развитието на детето по последователен начин, като се започне възможно най-рано чрез използване на услуги за образование и грижи в ранна детска възраст;
 - б) анализ на предлагането и търсенето от страна на семействата с цел по-добро адаптиране на предлагането на услуги за образование и грижи в ранна детска възраст към техните потребности, като се уважава изборът на родителите;
 - в) анализ и преодоляване на пречките, с които семействата може да се сблъскат при достъпа и използването на услуги за образование и грижи в ранна детска възраст, като например разходи, пречки, свързани с бедността, географско местоположение, негъвкаво работно време, пречки, свързани с неадекватни разпоредби за деца със специални потребности, културни и езикови бариери, дискриминация, както и липса на информация;
 - г) установяване на контакт и сътрудничество със семействата, и особено с тези от тях в уязвимо или неравностойно положение, с цел те да бъдат информирани за възможностите и ползите от участието в образование и грижи в ранна детска възраст и, когато е целесъобразно, за наличната подкрепа, да се изгради доверие в предлаганите услуги и да се насърчи участието от ранна възраст;
 - д) предприемане на мерки, с които да се гарантира, че всички семейства, които искат да се възползват от услугите за образование и грижи в ранна детска възраст, имат достъп до образование и грижи в ранна детска възраст на приемлива цена и с високо качество, като в идеалния случай се работи с управленските структури на съответното ниво за гарантиране на правото на висококачествено образование и грижи в ранна детска възраст;
 - е) осигуряване на приобщаващи услуги за образование и грижи в ранна детска възраст за всички деца, включително за деца с различен произход и специални образователни потребности, включително увреждания, избягване на сегрегацията и стимулиране на тяхното участие, независимо от ситуацията на техните родители или на лицата, които се грижат за тях, на пазара на труда;
 - ж) подпомагане на всички деца в усвояването на езика, на който се осъществява образованието, като същевременно се взема предвид и се зачита първият им език;
 - з) засилване на превантивните действия, ранно откриване на трудностите и адекватни разпоредби за децата със специални потребности и техните семейства, с участието на всички съответни фактори, например образователни, социални или здравни служби, както и родители.
3. Да подкрепят професионализацията на персонала, зает в сферата на образованието и грижите в ранна детска възраст, включително ръководните кадри. В зависимост от съществуващото равнище на професионална квалификация и условията на труд успешните усилия могат да включват:
 - а) издигане на професионалния авторитет на лицата, заети в сферата на образованието и грижите в ранна детска възраст, чрез установяване на високи професионални стандарти, предлагане на атрактивен професионален статут и перспективи за кариерно развитие на възпитателите, предоставящи образование и грижи в ранна детска възраст, със стремеж за постигане на по-добър баланс между мъжете и жените и създаване на възможности за професионализация на персонала с ниска квалификация или без квалификация, както и специфични възможности за квалификация на помощниците;
 - б) подобряване на първоначалното образование и продължаващото професионално развитие при отчитане в пълна степен на потребностите на децата, свързани с тяхното благосъстояние, учене и развитие, на съответните тенденции в развитието на обществото, равенството между половете, както и при пълно разбиране на правата на детето;
 - в) осигуряване на време на персонала за професионални дейности като обмисляне, планиране, работа с родителите и сътрудничество с други професионалисти и колеги;
 - г) целенасочено развитие на компетенции у персонала за удовлетворяване на индивидуалните нужди на деца с различен произход и със специални образователни потребности, включително увреждания, и подготовка на персонала за работа с разнородни групи.
4. Да засилят развитието на учебните програми в ранна детска възраст, за да се следват интересите на децата, да се насърчава тяхното благосъстояние и да се посрещат уникалните потребности и потенциал на всяко отделно дете, включително децата със специални потребности или децата в уязвимо или неравностойно положение. Подходите в подкрепа на комплексното учене и развитието на децата могат да включват:
 - а) гарантиране на балансирано развитие на социалните и емоционалните компетенции, и когнитивното развитие, при отчитане на значението на играта, контакта с природата, ролята на музиката, изкуството и физическата активност;
 - б) насърчаване на участието, инициативата, автономността, решаването на проблеми и творчеството и насърчаване на нагласи към ученето, свързани с разсъждаването, изследването и взаимодействието;

- в) насърчаване на съпричастност, състрадание, взаимно уважение, както и на разбиране на понятия като равенство и многообразие;
 - г) създаване на възможности за ранно езиково обучение и учене чрез игрови дейности; и
 - д) обмисляне, когато е възможно, на съобразени с нуждите многоезични програми в ранна детска възраст, при които се вземат предвид и специфичните нужди на деца, които са с два/няколко езика;
 - е) предоставяне на насоки на доставчиците на услуги относно подходящото за възрастта използване на цифрови приложения и нови технологии;
 - ж) насърчаване на по-нататъшната интеграция на образованието и грижите в ранна детска възраст в образователния процес и стимулиране на сътрудничество между лицата, заети в образованието и грижите в ранна детска възраст и работещите в началното училище, родителите и консултантските служби, за да се осигури плавен преход на децата към началното образование;
 - з) насърчаване на образователна среда, която да е приобщаваща, демократична и основана на участието и да обхваща и интегрира гласа на всички деца.
5. Да насърчат прозрачно и последователно наблюдение и оценка на услугите за образование и грижи в ранна детска възраст на подходящите нива с оглед на разработването и прилагането на политики. Ефективните подходи биха могли да включват:
- а) използване на инструменти за самооценка, въпросници и насоки за наблюдение като част от управлението на качеството на системно равнище и в рамките на всяко детско заведение;
 - б) прилагане на адекватни и подходящи за възрастта методи за насърчаване на участието на децата, вслушване в тяхното мнение, тревоги и идеи и отчитане на техните интереси в процеса на оценяване;
 - в) прилагане на съществуващи инструменти за подобряване на степента на приобщаване в образованието и грижите в ранна детска възраст, като Инструмента за самоанализ на средата за приобщаващо образование в ранна детска възраст, разработен от Европейската агенция за специални образователни потребности и приобщаващо образование.
6. Да се стремят да осигурят адекватно финансиране и подходяща правна рамка за предоставянето на услуги за образование и грижи в ранна детска възраст. Би могло да се помисли също за:
- а) увеличаване на инвестициите в образование и грижи в ранна детска възраст с акцент върху по-голямото предлагане, качеството и финансовата достъпност, включително чрез използване по целесъобразност на възможностите за финансиране, предлагани от европейските структурни и инвестиционни фондове;
 - б) създаване и поддържане на адаптирани национални или регионални рамки за качество;
 - в) насърчаване на по-добро сътрудничество между службите или по-нататъшната им интеграция за семейства и деца, най-вече със социалните и здравните служби, както и с училищата, на национално, регионално и местно равнище;
 - г) въвеждане на твърди политики за закрила на детето/опазване на здравето на детето в системата за образование и грижи в ранна детска възраст, за да се помогне за защитата на децата от всякакви форми на насилие;
 - д) разработване на система, която се стреми към:
 - (1) силна култура на диалог и размисъл, като насърчава непрекъснатия процес на развитие и учене между участниците на всички равнища;
 - (2) високо качество на инфраструктурите за образование и грижи в ранна детска възраст и подходящо географско разпределение по отношение на жизнената среда на децата.
7. Да докладват посредством действащите рамки и инструменти за натрупания опит и напредъка по отношение на достъпа до системите за образование и грижи в ранна детска възраст и тяхното качество.

ПРИВЕТСТВА НАМЕРЕНИЕТО НА КОМИСИЯТА:

- 8. Да улесни обмена на опит и добри практики между държавите членки в контекста на стратегическата рамка за сътрудничество в областта на образованието и обучението и на последващи схеми, както и в рамките на Комитета за социална закрила.
- 9. Да подкрепи сътрудничеството между държавите членки въз основа на техните нужди чрез организиране на партньорски обучения и консултации.

10. Да подкрепи сътрудничеството с мрежата на ОИСР за образование и грижи в ранна детска възраст, за да се улесни разпространението на резултатите и да се избегне дублирането.
11. Да подкрепи разработването на висококачествени приобщаващи услуги за образование и грижи в ранна детска възраст чрез предоставяне на финансиране от Съюза, особено в рамките на програмата „Еразъм +“ и, когато е целесъобразно, на европейските структурни и инвестиционни фондове, включително Interreg, без да се засягат преговорите за следващата многогодишна финансова рамка.
12. Да предложи актуализиран европейски критерий или цел относно образованието и грижите в ранна детска възраст, насочени към предоставянето на услуги, които да отговарят на критерия от стратегическата рамка „Образование и обучение 2020“ и целите от Барселона след преразглеждането им след консултации с държавите членки. Това предложение за критерий, заедно с други предложени европейски критерии за образование и обучение, следва да бъде предмет на обсъждане и решение от Съвета в контекста на създаването на новата стратегическа рамка в областта на образованието и обучението след 2020 г.
13. Да докладва на Съвета за действията, предприети за изпълнението на препоръката, в съответствие с реда и условията за докладване на действащите рамки и инструменти.

Съставено в Брюксел на 22 май 2019 година.

За Съвета
Председател
С. В. МАТЕИ

ПРИЛОЖЕНИЕ

„Децата имат право на достъпно образование и грижи в ранна детска възраст с добро качество.“

Европейски стълб на социалните права

Ученето и образованието започват от раждането и първите години от живота на децата са най-определящи, тъй като поставят основите за тяхното по-нататъшно развитие. С тази рамка за качество се установяват ключови принципи и европейски подход към висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст, основани на добри практики в държавите — членки на ЕС, и на най-съвременните научни изследвания. Рамката съдържа десет позиции относно качеството, които са структурирани в пет по-широки области, свързани с качеството: достъп, персонал, учебна програма, мониторинг и оценка, както и управление и финансиране. В десетте позиции относно качеството са описани основните характеристики на висококачествените услуги така, както са установени в практиката. Рамката за качество е инструмент за управление, чиято цел е да даде насоки за разработването и поддържането на системи за образование и грижи в ранна детска възраст.

Основната цел на рамката е да опише система, която може да осигури висококачествено образование и грижи в ранна детска възраст за всички деца, както и нейното разработване; тя се основава на следните принципи:

- висококачествените услуги са от решаващо значение за насърчаване на развитието и ученето на децата и за повишаване на техните образователни възможности в дългосрочен план;
- участието на родителите като партньори в предоставянето на такива услуги е от съществено значение — семейството е най-важната среда, в която децата растат и се развиват, а родителите (и настойниците) са тези, които носят отговорност за благосъстоянието, здравето и развитието на всяко дете;
- услугите за образование и грижи в ранна детска възраст трябва да бъдат насочени към децата, да насърчават тяхното активно участие и да отчитат техните виждания.

РАМКА НА ЕС ЗА КАЧЕСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И ГРИЖИТЕ В РАННА ДЕТСКА ВЪЗРАСТ

ДОСТЪПЪТ до качествени услуги за образование и грижи в ранна детска възраст за всички деца допринася за тяхното здравословно развитие и успеха им в образованието, помага за намаляване на социалното неравенство и смекчава различията в компетенциите между децата с различен социално-икономически произход. Равнопоставеният достъп е от съществено значение и за осигуряването на гъвкави възможности за родителите, особено за жените, да се интегрират (отново) на пазара на труда.

Позиции относно качеството:

1. Услуги, които са налични и достъпни за всички семейства и техните деца.

Универсалното законно право на образование и грижи в ранна детска възраст осигурява солидна основа за достигането до всяко дете. Данните за населението и проведените проучвания сред родители относно търсенето на места в заведения, предоставящи образование и грижи в ранна детска възраст, могат да послужат като основа за оценяването на по-нататъшните нужди и за адаптирането на капацитета.

Добре организираното предоставяне на такива услуги може да допринесе за премахване на пречките, които възпрепятстват участието на семействата и децата. Това може да включва адаптиране на таксите за образование и грижи в ранна детска възраст, за да се улесни достъпът и за домакинства с ниски доходи. Изследванията сочат, че гъвкавото работно време на детските заведения и други улеснения могат да предоставят възможности за участие, особено на децата на работещи майки, от семейства с един родител и от малцинствени групи или групи в неравностойно положение.

Равномерното разпределение на детските заведения в градските и селските райони, в по-заможните и бедните квартали и области може да увеличи достъпа за социалните групи в неравностойно положение. Данните показват, че наличието на детски заведения с високо качество и на достъпна цена в кварталите, в които живеят бедни семейства, малцинства или семейства с мигрантски или бежански произход, оказва най-голямо въздействие върху постигането на равнопоставеност и социално приобщаване.

2. Услуги, които насърчават участието, засилват социалното приобщаване и приветстват многообразието.

Заведенията, предоставящи образование и грижи в ранна детска възраст, могат активно да насърчават участието, като включват родителите, семействата и лицата, които се грижат за децата, в процесите на вземане на решения (например чрез родителски комитети). Целенасочените инициативи за установяване на контакт със семействата, особено със семействата с един родител и със семействата в неравностойно положение или с малцинствен или мигрантски произход, дават възможност на родителите да споделят своите нужди, а на детските заведения — да ги вземат предвид при адаптиране на услугите към изискванията на местните общности.

Би могло също да се насърчи наемането на персонал от маргинализирани групи, мигрантски общности или малцинства, тъй като е доказано, че е от полза съставът на персонала в заведенията, предоставящи образование и грижи в ранна детска възраст, да отразява многообразието на общността.

Създаването на доброжелателна среда, в която езикът, културата и произходът на децата се ценят, допринася за развитието на чувството им за принадлежност. Чрез подходящо постоянно професионално развитие персоналът също се подготвя за добронамерено отношение и подкрепа на двуезичните деца.

Заведенията, предлагащи образование и грижи в ранна детска възраст, могат да разработят добри практики за работа със семействата, които да улеснят плавния преход от домашната среда към детското заведение и да насърчат активното участие на родителите чрез организиране на конкретни инициативи.

ПЕРСОНАЛЪТ е най-важният фактор за благосъстоянието, ученето и развитието на децата. Именно затова условията на труд и професионалното развитие на персонала се разглеждат като основни компоненти на качеството.

Позиции относно качеството:

3. Добре квалифициран персонал, който преминава първоначално и постоянно обучение, позволяващо му да изпълнява своята професионална роля.

Ефективните системи за образование и грижи в ранна детска възраст предвиждат мерки за повишаване на професионалния статут на персонала, който широко се признава като един от ключовите фактори за качество, чрез повишаване на равнището на квалификация, осигуряване на привлекателен професионален статут и гъвкави перспективи за кариерно развитие и алтернативни възможности за помощник-възпитателите. Това може да бъде подкрепено чрез усилия за изграждането на педагогически персонал от висококвалифицирани професионалисти, притежаващи пълна професионална квалификация и специализация в областта на образованието в ранна детска възраст, в допълнение към помощния персонал.

Съвременните програми за първоначално образование са създадени заедно с практикуващи специалисти и осигуряват добър баланс между теорията и практиката. Предимство е също образователните програми да подготвят персонала за работа в екип и за развиване на аналитичните способности. За успеха на такива програми би могло да е от полза също персоналът да усвои умения за работа с многообразни групи в езиково и културно отношение, с деца от малцинствен или мигрантски произход или от семейства с ниски доходи.

Персонал, който е добре подготвен да следва потребностите на развитието, интересите и потенциала на малките деца и е способен да идентифицира евентуални проблеми, свързани с развитието и ученето, може по-активно да подпомага детското развитие и учене. Системните, специално разработени и постоянни възможности за професионално развитие са от полза за всички членове на екипа, включително за помощник-възпитателите и за помощния персонал.

Що се отнася до необходимите познания в областта на детското развитие и психология, подготовката на персонала следва, в съответствие с различните структури на обучение в държавите членки, да включва познаване на системите за закрила на детето и по-общо на правата на детето.

4. Благоприятни условия на труд, включително професионално ръководство, което създава възможности за наблюдение, размисъл, планиране, работа в екип и сътрудничество с родителите.

Системите за образование и грижи в ранна детска възраст, в които се полагат целенасочени усилия за по-добри условия на труд, включително по-адекватно заплащане, могат да направят работата в областта на образованието и грижите в ранна детска възраст по-привлекателна за по-висококвалифициран персонал, който търси подходящи възможности за кариерно развитие.

Съотношението между възрастни и деца и числеността на групите са най-уместни, когато са определени въз основа на възрастта на децата и състава на групите, тъй като по-малките деца изискват повече внимание и грижи.

Професионалните общности за обмен на знания, когато такива съществуват в рамките на едно и също детско заведение или обхващат няколко заведения, безспорно имат положителен ефект, тъй като позволяват да се отдели време и да се създадат условия за обмен на практики и съвместна работа между колеги.

Наставничеството и наблюдението на новоназначени кадри в периода на въвеждането им в работата могат да им помогнат по-бързо да поемат професионалните си задължения.

УЧЕБНАТА ПРОГРАМА е мощно средство за подобряване на благосъстоянието, развитието и ученето на децата. В една широка педагогическа рамка се определят принципите за насърчаване на детското развитие и учене чрез практики в областта на образованието и грижите, които отговарят на интересите, потребностите и потенциала на децата.

Позиции относно качеството:

5. Учебна програма, основана на педагогически цели, ценности и подходи, които дават възможност на децата да разгърнат пълния си потенциал в съответствие със своето социално, емоционално, когнитивно и физическо развитие и с оглед на тяхното благополучие.

Педагогическите подходи, ориентирани към децата, могат по-ефективно да подпомогнат цялостното им развитие, да подкрепят усвояването на стратегии за учене и да насърчат когнитивното и некогнитивното им развитие чрез по-систематично използване на игрови методи, учене от опит и социални взаимодействия.

Съществуват солидни доказателства, че наличието на ясно разписана учебна програма е предимство, тъй като тя може да осигури съгласувана рамка за грижи, образование и социализация като неразделна част от образованието и грижите в ранна детска възраст. В идеалния случай една такава рамка определя педагогически цели, като позволява на възпитателите да персонализират своя подход според индивидуалните потребности на децата, и може да даде насоки за изграждането на висококачествена учебна среда. В нея се обръща необходимото внимание на използването на книги и други печатни материали, за да се подпомогне развитието на грамотността на децата.

Една ефективна учебна програма, която насърчава многообразието, равенството и езиковите умения, допринася за интеграцията на мигрантите и бежанците. Тя може да подпомогне развитието както на майчиния език, така и на езика, на който се осъществява образованието.

6. Учебна програма, която изисква персоналът да работи съвместно с децата, колегите и родителите и да анализира собствената си практика.

Учебната програма може да помогне за по-доброто участие на родителите, заинтересованите страни и персонала и да гарантира, че учебният процес съответства по-адекватно на потребностите, интересите и потенциала на децата.

В учебната програма могат да бъдат определени ролята и процесите за редовното сътрудничество на персонала с родителите, както и с колеги в други институции, предлагащи услуги за деца (в областта на здравеопазването, социалните грижи и образованието).

Когато е възможно, в учебната програма могат да бъдат включени и насоки за взаимодействието между персонала на детското заведение и училищния персонал при прехода на децата към начално училище и/или предучилищна подготовка.

НАБЛЮДЕНИЕТО И ОЦЕНКАТА подпомагат качеството. Тези процеси могат да бъдат важен елемент от подобряването на качеството в системите за образование в ранна детска възраст, тъй като дават възможност да се открият силните и слабите страни. Те могат да бъдат от полза също за заинтересованите страни и лицата, разработващи политики, които предприемат инициативи в отговор на потребностите на децата, родителите и местните общности.

Позиции относно качеството:

7. Наблюдението и оценката позволяват да се събере информация на съответното местно, регионално и/или национално равнище, въз основа на която да се планира по-нататъшното повишаване на качеството на политиките и практиките.

Прозрачната информация за предоставяните услуги, за персонала на детските заведения или за прилагането на учебните програми на съответното национално, регионално и местно равнище може да допринесе за повишаване на качеството.

Редовната обратна информация може да улесни процеса на оценка на политиките, включително като създаде условия за анализ на усвояването на публични средства и на това кои мерки са ефективни и в какъв контекст.

За да могат да определят нуждите от обучение на персонала и да вземат правилните решения за това как най-добре може да се повиши качеството на услугата и професионалното развитие, ръководителите в областта на образованието в ранна детска възраст е добре да събират съответните данни навреме.

8. Наблюдение и оценка, които са във висшия интерес на детето.

За да се защитят правата на детето, в системата за образование и грижи в ранна детска възраст следва бъдат въведени строги политики за закрила/опазване на децата, които да ги предпазват от всякакви форми на насилие. Ефективните политики за закрила на детето обхващат четири широки области: (1) политика, (2) човешки ресурси, (3) процедури и (4) отчетност. Повече информация за тези области можете да намерите в публикацията „Child safeguarding standards and how to implement them“ [„Стандарти за закрила на детето и как да се прилагат“], издадена от организацията за опазване на децата „Keeping Children Safe“.

Процесите на наблюдение и оценка могат да стимулират активното ангажиране и сътрудничество между всички заинтересовани страни. Всеки, загрижен за развитието на качеството, може да допринесе за подобряване на практиките за наблюдение и оценка и да се възползва от тях.

Наличните данни показват, че комбинацията от методи за наблюдение (например преглед, документиране, описателна оценка на компетенциите и ученето на децата) може да предостави полезна информация и да представи опита и развитието на децата, а също и да подпомогне плавния преход към началното училище.

Могат да бъдат създадени инструменти за наблюдение и процедури за оценка, предполагащи участие и от страна на децата, които да позволят на всяко дете да сподели впечатленията си от учебния процес и общуването в детското заведение и мнението му да бъде чуто.

УПРАВЛЕНИЕТО И ФИНАНСИРАНЕТО са от решаващо значение, за да се създадат условия образованието и грижите в ранна детска възраст да изиграят своята роля за личностното развитие и ученето на децата, за намаляване на различията в постиженията и за насърчаване на социалното сближаване. Качеството е следствие от цялостни и съгласувани публични политики, които свързват образованието и грижите в ранна детска възраст с други услуги, отнасящи се до благосъстоянието на малките деца и техните семейства.

Позиции относно качеството:

9. Заинтересованите страни имат ясно и единно разбиране за своята роля и отговорности и знаят, че от тях се очаква да си сътрудничат с партньорски организации.

Заведенията, предоставящи образование и грижи в ранна детска възраст, печелят от тясното сътрудничество с всички служби, работещи с деца, включително социални и здравни служби, училища и местни заинтересовани страни. Подобни междуинституционални връзки са доказано по-ефективни, ако се уреждат от съгласувана рамка относно политиката, която да насърчава активно сътрудничеството и дългосрочните инвестиции в местните общности.

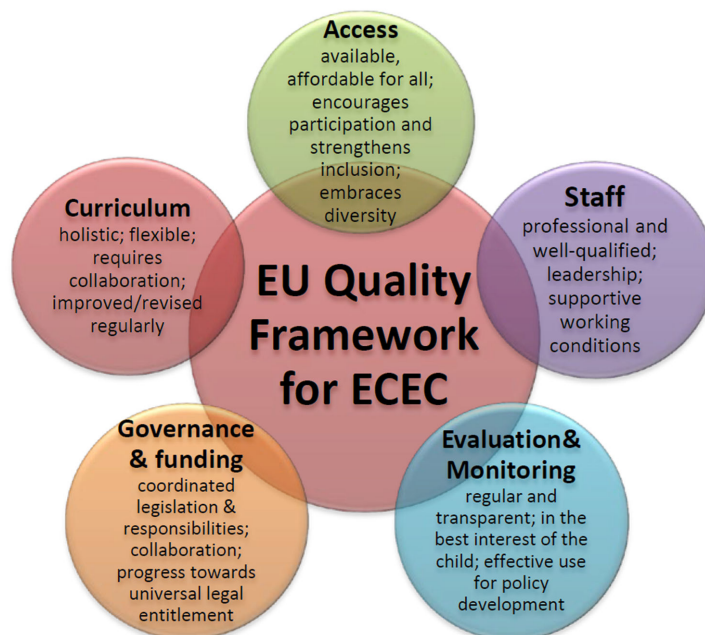
Участието на заинтересованите страни играе решаваща роля за разработването и предлагането на услуги за образование и грижи в ранна детска възраст.

Интегрирането или координирането на службите, отговарящи за различни разпоредби относно образованието и грижите в ранна детска възраст, може да има положителен ефект върху качеството на системата.

10. Законодателството, разпоредбите и/или финансирането подпомагат напредъка към универсален достъп до висококачествено, финансово достъпно образование и грижи в ранна детска възраст и напредъкът към постигането на тази цел се докладва редовно на съответните заинтересовани страни.

Качеството на предоставяните услуги може да бъде подобро по-ефективно за всички деца чрез постепенното установяване на универсално право, установено със закон. Това включва насърчаване от ранна възраст на участието в образованието и грижите в ранна детска възраст. Може да е от полза да се направи оценка дали пазарно ориентирани услуги за образование и грижи в ранна детска възраст създават неравнопоставен достъп или водят до по-ниско качество за децата в неравностойно положение и, ако е необходимо, да се планират коригиращи действия.

Тясната връзка с трудовите, здравните и социалните политики несъмнено би била предимство, тъй като може да допринесе за по-ефективното преразпределение на ресурсите чрез насочване на допълнителни средства към групи и квартали в неравностойно положение.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 22 май 2019 година****относно всеобхватен подход към преподаването и изучаването на езици**

(2019/C 189/03)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално членове 165 и 166 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) В съобщението си „Укрепване на европейската идентичност чрез образование и култура“⁽¹⁾ Европейската комисия излага визията за европейско пространство за образование, в което висококачествените, приобхващащи форми на образование, обучение и научно-изследователска дейност не са възпираны от границите; престоят в друга държава членка с цел обучение, учене или работа вече е обичайна практика; владенето на два други езика освен майчиния е много по-разпространено; хората имат силно чувство за европейската си идентичност и са осведомени относно общото си европейско културно и езиково наследство и неговото многообразие.
- (2) На неофициалното работно заседание в рамките на Срещата на върха в Гьотеборг за справедливи работни места и растеж държавните и правителствените ръководители обсъдиха значимостта на образованието и културата за бъдещето на Европа. В Заключенията на Европейския съвет от 14 декември 2017 г.⁽²⁾ държавите членки, Съветът и Комисията се призовават да постигнат напредък в тази област в съответствие с обхвата на компетентностите си.
- (3) В своите заключения, приети в Барселона на 15 и 16 март 2002 г., Европейският съвет призовава за допълнителни мерки в областта на образованието „за подобряване на овладяването на основни умения, по-специално чрез преподаване на най-малко два чужди езика от много ранна възраст“.
- (4) Езиковата грамотност и многоезиковата компетентност се нареждат сред осемте ключови компетентности, посочени в Препоръката на Съвета относно ключовите компетентности за учене през целия живот⁽³⁾.
- (5) Многоезиковата компетентност⁽⁴⁾ е в основата на визията за европейско пространство за образование. Със зачестяващата мобилност с цел образование, обучение и работа в рамките на Съюза, увеличаващата се миграция от трети държави към Съюза и цялостното глобално сътрудничество, в системите на образование и обучение трябва да се преосмислят предизвикателствата на преподаването и изучаването на езици и възможностите, които езиковото многообразие в Европа предлага.
- (6) По-интензивното и подобро изучаване и преподаване на езици може да укрепи европейското измерение на образованието и обучението. То може да поощри развитието на европейска идентичност в цялото ѝ многообразие, която да допълва местните, регионалните и националните идентичности и традиции, и по-доброто разбиране за Съюза и неговите държави членки. Многоезиковата компетентност предоставя по-добро разбиране за други култури, като по този начин допринася за развиването на граждански компетентности и демократично съзнание.
- (7) Почти половината от европейците⁽⁵⁾ заявяват, че не са в състояние да проведат разговор на език, различен от техния първи език⁽⁶⁾. Липсата на многоезикова компетентност е източник на затруднения и пречи на смисленото общуване между държавните администрации и хората, особено в граничните райони⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ COM(2017) 673 final.⁽²⁾ EUCO 19/1/17 REV 1.⁽³⁾ ОВ С 189, 4.6.2018 г., стр. 1.⁽⁴⁾ Докато Съветът на Европа използва на английски език термина „plurilingualism“, за да отрази многоезиковата компетентност на отделните лица, в официалните документи на Европейския съюз на английски език се използва терминът „multilingualism“, с който се описват както компетентностите на отделните лица, така и обществени явления. Това се дължи отчасти на трудностите да се направи разграничение между plurilingual and multilingual на други езици освен английски и френски.⁽⁵⁾ Europeans and their languages (Европейците и техните езици) — Обобщаващ доклад към специалното проучване на Евробарометър, 2012 г.⁽⁶⁾ Първи език – език (езици), възприет(и) и използван(и) през ранното детство (на възраст от около две – три години), чрез който (които) човекът първоначално е усвоил способността да борава с език. Този термин се предпочита пред термина „майчин език“, който често е неуместен, тъй като първият език не е непременно само майчиният.⁽⁷⁾ Съобщение на Комисията „Насърчаване на растежа и сближаването в граничните райони на ЕС“, COM(2017)534.

- (8) Едва четиридесет процента от обучаващите се в средното образование достигат до самостоятелно ниво на владеене на първия чужд език, означаващо способност за водене на обикновен разговор. Едва една четвърт постигат същото ниво по втория чужд език ⁽⁸⁾. Сравнителен анализ на езиците в рамките на образованието и обучението показва, че за повечето държави членки е предизвикателство да гарантират подходящи резултати от обучението в сферата на езиците. И макар че предизвикателства съществуват във всички сектори на образованието, те са особено изразени в областта на професионалното образование и обучение, където се набляга по-малко на изучаването на езици.
- (9) Ограничената многоезикова компетентност продължава да бъде една от основните причини хората да не могат да се възползват пълноценно от възможностите, предлагани от европейското образование и обучение и европейските младежки програми. От друга страна, усъвършенстването на многоезиковата компетентност ще позволи на хората да се възползват в по-голяма степен от възможностите, които вътрешният пазар предлага, като например свободното движение на работниците, както и да вземат по-информирано решение относно възможностите в други държави на ЕС.
- (10) Многоезиковата компетентност, стига да е част от по-широк набор от необходими умения, осигурява конкурентни предимства както на предприятията, така и на търсещите работа. Между чуждоезиковите умения и вероятността за намиране на работа има пряка връзка. Резултатите от последното проучване относно продължаващото професионално обучение (2016 г.) показват обаче, че едва 7,9 % от дружествата (предлагачи обучение на своите служители) изпращат служителите си на езикови курсове (процентите варират от 22,1 % в Словакия до 0,5 % в Ирландия).
- (11) За да се поддържат високите равнища на заетост и сегашният стандарт на живот и за да се поощрява социалното сближаване в контекста на бъдещото общество и утрешния пазар на труда, хората се нуждаят от правилния набор от умения и компетентности. Придобиването на по-добра многоезикова компетентност може да спомогне за засилване на мобилността и сътрудничеството в рамките на Съюза. Това е от ключово значение и с оглед на пълната интеграция на децата, учениците и възрастните имигранти.
- (12) Необходимо е да бъдат проучени нови начини на учене в едно общество, което става все по-мобилно и цифровизирано. По-конкретно развитието на цифровите технологии позволява все повече езици да се учат и практикуват извън класната стая и учебните програми. Използваните понастоящем процедури за оценяване не отразяват напълно това развитие.
- (13) В Европейския стълб на социалните права като пръв принцип се посочва, че всеки има право на достъп до качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот с цел да поддържа и придобива умения, които му дават възможност да участва пълноценно в обществото и успешно да осъществява преходи на пазара на труда. Многоезиковата компетентност е една от ключовите компетентности, които могат да дадат тласък на пригодността за заетост, личностната реализация, активното гражданско участие, разбирането между различните култури и социалното приобщаване; тя се определя като „способността за ефективно ползване на различни езици по подходящ начин за комуникация“.
- (14) Над половината от държавите членки признават официално използването на територията на държавата на регионални или малцинствени езици, включително национални жестомимични езици, за правни или административни цели. Някои от тези езици излизат от рамките на националните граници. Езиците, привнесени от имигрантите и бежанците, допълват езиковата картина в Европа.
- (15) Училищата все повече осъзнават колко е важно всички деца да могат да усвоят езика на обучение на много добро ниво (ако е необходимо, чрез специални мерки за подпомагане) независимо от произхода и първия си език. Така се подкрепят равнопоставеността и равните възможности и се намалява рискът от преждевременно напускане на училище.
- (16) Езиковата осъзнатост в училищата може да включва осведоменост и разбиране за езиковата грамотност и многоезиковата компетентност на всички ученици, включително компетентност по езици, които не се преподават в училището. Училищата биха могли да правят разграничение между различните нива на многоезиковата компетентност, необходими в зависимост от контекста и целта и съответстващи на положението, нуждите, способностите и интересите на всеки обучаващ се.
- (17) Недостигът на учители по някои предмети, включително по съвременни чужди езици, се посочва като предизвикателство в над половината от образователните системи в Европейския съюз и редица държави членки са провели реформи или са въвели стимули за справяне с недостига на учители по езици. Тези реформи и стимули може да включват стипендии за привличане към преподаването на висшисти от езикови специалности с друг професионален опит или реформирани програми за подготовка на учители.

⁽⁸⁾ Европейска комисия (2012 г.), First European Survey on language competences, executive summary (Първо европейско проучване на езиковите компетентности, обобщение).

- (18) Инициативите за подобряване на ключовите компетентности в училищното образование, включително чрез добротото свързване на житейския опит с академичното обучение, използването на цифрови технологии и подкрепата за иновациите в училищата, позволяват да се обърне повече внимание на резултатите от ученето. Чрез тези инициативи се подкрепя и придобиването на многоезикова компетентност.
- (19) Интегрираното учене на език и съдържание, т.е. преподаването на учебни предмети на чужд език, и цифровите и онлайн инструменти за изучаване на езици са доказали своята ефикасност при различни категории обучаващи се. Учителите по езици в цяла Европа биха могли да се възползват от продължаващо професионално развитие, както за да актуализират своята компетентност в областта на цифровите технологии, така и за да научат как най-добре могат да подпомогнат преподавателската си практика, като използват различни методики и нови технологии. За тази цел може да им бъде от полза директория с образователни ресурси със свободен достъп, която отчита работата на Съвета на Европа.
- (20) В Европа се оказва подкрепа за определянето и развиването на многоезикова компетентност чрез различни инициативи. Общата европейска референтна рамка за езиците подпомага ученето и преподаването на всички езици, тъй като представлява прозрачен, последователен и всеобхватен референтен инструмент за оценяване и сравняване на нивата на компетентност. В нея се прави разграничение между основно, самостоятелно и свободно ниво на владение, като последното позволява на ползвателя да работи или учи на оценявания език. През 2018 г. инструментът беше допълнен с нови дескриптори, свързани с медиацията, жестомимичните езици и други области, както и с набор от дескриптори за обучаващите се в млада възраст, за да се направи рамката по-достъпна за широката общественост.
- (21) Езиковият паспорт „Европас“ е стандартен формуляр за самооценка на езиковите умения, който използва общата европейска референтна рамка за езиците. Той помага на гражданите да опишат езиковите си умения в период на пребиваване в друга държава с цел образование, работа или обучение, като същевременно дава възможност на работодателите да установят езиковите умения на служителите.
- (22) Европейският езиков знак ⁽⁹⁾ е награда за върхови постижения и иновации в преподаването на езици във всички участващи страни. С него училищата и другите институции се стимулират да използват нови методики и стратегии, съобразени с местните, регионалните, националните или европейските приоритети. Той допринася за повишаване на осведомеността относно европейското сътрудничество в областта на преподаването и изучаването на езици и за засилване на многоезичната динамика във всички сектори на образованието.
- (23) Всички държави членки признават необходимостта от укрепване на многоезичието и развиването на многоезиковата компетентност в Съюза. Европейската комисия ще работи върху предложение за нов набор от европейски референтни показатели за образованието и обучението заедно с възможности за събиране на данни, които може да включват европейски референтен показател за езиковите компетентности, с цел да очертае по-ясна картина на многоезиковата компетентност в Съюза. Референтните показатели ще бъдат обсъдени и приети от Съвета в контекста на определянето на новата стратегическа рамка за образование и обучение след 2020 г.
- (24) Като се признава, че многоезиковата компетентност се придобива през целия живот и че на всички етапи от живота следва да се предоставят възможности за това, с настоящата препоръка се обръща по-специално внимание върху основното и средното образование и обучение, както и, където е възможно, образованието и грижите в ранна детска възраст и първоначалното професионално образование и обучение.
- (25) Настоящата препоръка е в пълно съответствие с принципите на субсидиарност и на пропорционалност,

ПРЕПОРЪЧВА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ:

В съответствие с националното и европейското законодателство, наличните ресурси и националните обстоятелства и в тясно сътрудничество с всички имащи отношение заинтересовани страни:

- (1) Да способстват за това всички млади хора да усвоят преди края на гимназиалния етап на средното образование и обучение освен езика на обучение, когато това е възможно, поне още един друг европейски език на такова ниво, което им позволява да използват езика ефективно за социални, образователни и професионални цели, и да насърчават усвояването на допълнителен (трети) език на ниво, което им позволява да общуват свободно на него ⁽¹⁰⁾.
- (2) Да прилагат всеобхватни подходи с цел подобряване на преподаването и изучаването на езици на национално, регионално, местно или училищно равнище според обстоятелствата, като се ползват по целесъобразност от примерните политики, посочени в приложението.

⁽⁹⁾ Европейският езиков знак се присъжда на национално ниво и се подкрепя от програмата „Еразъм+“.

⁽¹⁰⁾ Ученето на класически езици като старогръцки и латински също може да се включи в езиковия репертоар на обучаващия се.

- (3) Да гарантират, че са обхванати всички сектори на основното и средното образование и обучение, като се започва възможно най-рано и се включва първоначалното професионално образование и обучение.
- (4) В рамките на тези всеобхватни подходи да подкрепят развиването на езиковата осъзнатост в училищата и институциите за професионално образование и обучение, като:
- а) активно подкрепят и признават мобилността на обучаващите се и преподавателите, включително като използват възможностите, предлагани по линия на съответните програми на Съюза за финансиране;
 - б) укрепват компетентността по езиците на обучение като основа за по-нататъшното учене и образователни постижения в училище на всички обучаващи се, и особено на тези от семейства на мигранти, бежанци или лица в неравностойно положение;
 - в) помагат на обучаващите се да усъвършенстват компетентностите си по езика на обучение, като подкрепят преподавателите да обръщат внимание на използването на специфичен език в съответната дисциплина, включително чрез изграждане на разбиране за различните езикови регистри и специфичната лексика;
 - г) насърчават приемствеността между различните образователни степени в езиковото обучение;
 - д) ценят езиковото многообразие на обучаващите се и го използват като образователен ресурс, включително като поощряват участието на родителите, други носители на езика и по-широката местна общност в езиковото образование;
 - е) търсят възможности за оценяване и валидиране на езиковите компетентности, които не са част от учебната програма, а са придобити от информално учене (например в случаите с лицата от мигрантски, бежански или двуезични семейства) или от образователната система на друга държава, в която обучаващият се е живял преди, например чрез разширяване на обхвата на езиците, които могат да се включат в квалификациите при завършване на училище;
 - ж) засилят използването на Общата европейска референтна рамка за езиците, особено за разработване на учебни програми и тестове по езици и за оценка на езиковите познания;
 - з) осигуряват подкрепа за училищата да определят индивидуален подход към ученето на езици при спазване на националното законодателство и помагат на училищата активно да оценяват и използват езиковото си многообразие;
 - и) предоставят възможност на училищата и центровете за обучение да подсилват европейската си ориентация, например чрез редовно присъждане на Европейския езиков знак, създаване на училищни знаци с изрична европейска ориентация и организиране на национални прояви, посветени на езиковото многообразие.
- (5) Да подкрепят учителите, обучителите, инспекторите и директорите на училища в развиването на езикова осъзнатост, като:
- а) инвестират (според необходимостта) в първоначалното и продължаващото образование на учителите по езици с оглед на усъвършенстването на компетентностите им и привличането и задържането на учители, за да се поддържа предлагането на широка гама от езици в рамките на основното и средното образование и обучение;
 - б) поощряват доброволното сътрудничество между институциите, отговарящи за първоначалното и продължаващото образование на учителите по езици;
 - в) включват подготовката за езиково многообразие в класната стая в първоначалното образование и продължаващото професионално развитие на учителите и директорите на училища;
 - г) насърчават прекарването на периоди на обучение в чужбина за студенти, подготвящи се за учители, като стимулират мобилността на всички учители, обучители, инспектори и директори;
 - д) насърчават интеграцията и признаването на мобилността с учебна цел в образованието на учителите по езици, така че новодипломираните се учители по език да могат да се ползват от поне шестмесечен период на обучение или преподаване в чужбина, най-вече по програмата „Еразъм+“;
 - е) насърчават използването на eTwinning ⁽¹⁾ и други форми на виртуално сътрудничество, както и лични срещи за изграждане на партньорство, за обогатяване на учебните занимания в училищата и развиване на езиковите компетентности на учителите и учениците;
 - ж) насърчават сътрудничеството в преподаването между учителите по езици и учителите по други предмети.

⁽¹⁾ eTwinning е общност от учители от предучилищно до гимназиално образование, помещаваща се на интернет платформа със защитен достъп.

- (6) Да стимулират научните изследвания за педагогически методи с новаторски, приобщаващ и многоезичен характер, както и използването на тези педагогически методи, сред които са например използването на цифрови инструменти, взаимното разбиране и изучаването на учебни предмети на чужд език (интегрирано учене на език и съдържание) и иновативното първоначално образование за учители.
- (7) Да въведат механизми за мониторинг на придобитите на различните етапи от образованието и обучението езикови компетентности, с които да допълват наличната информация относно изучаването на езици.
- (8) Да докладват посредством съществуващите рамки и инструменти за опита и напредъка в насърчаването на изучаването на езици.

ПРИВЕТСТВА НАМЕРЕНИЕТО НА КОМИСИЯТА:

- (9) Да подкрепя последващите действия, произтичащи от настоящата препоръка, като улеснява взаимното обучение между държавите членки и разработва в сътрудничество с тях многоезични инструменти и ресурси като:
 - а) насоки за свързването на преподаването и оценяването на езици с компетентностите съгласно Общата европейска референтна рамка за езиците ⁽¹²⁾;
 - б) фактологически обосновани материали за ръководство относно нови форми на учене и подходи за оказване на подкрепа, включително за езици, които не са част от задължителната учебна програма;
 - в) цифрови инструменти за изучаване на езици и за професионално развитие на персонала в образователната сфера в областта на изучаването на езици, като например масови отворени онлайн курсове, инструменти за самооценка ⁽¹³⁾, мрежи, включително eTwinning и Академията за учители към портала за училищно образование (School Education Gateway);
 - г) методики и инструменти в подкрепа на мониторинга на многоезиковата компетентност в Съюза.
- (10) Да укрепва мобилността на учениците, обучаващите се в сферата на професионалното образование и обучение и учителите, обучителите, инспекторите и директорите на училища в рамките на програмата „Еразъм+“ и да подкрепя като цяло ползването на финансиране от Съюза, например по линия на програми „Еразъм+“ и „Хоризонт 2020“, фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ) или европейските структурни и инвестиционни фондове, когато е уместно, за изпълнението на настоящата препоръка и на приложението към нея, без да се засягат преговорите по следващата многогодишна финансова рамка.
- (11) Да укрепва сътрудничеството със Съвета на Европа и Европейския център за съвременни езици в областта на изучаването на езици с цел да се затвърждават новаторските методи в преподаването и изучаването на езици и да се повишава осведомеността за решаващата роля на изучаването на езици в съвременните общества.
- (12) Да докладва относно последващите действия в изпълнение на Препоръката предимно чрез съществуващите рамки и инструменти.

Съставено в Брюксел на 22 май 2019 година.

За Съвета
Председател
С.-В. МАТЕИ

⁽¹²⁾ Въз основа на опита и експертните познания, развити от Съвета на Европа в процеса на създаване и актуализиране на Рамката, както и от Европейския център за съвременни езици и от Европейската комисия при прилагането на тази рамка към образованието на учителите чрез съвместно финансирани проекти.

⁽¹³⁾ В момента „Европас“ предлага инструмент за самооценка на езиковата компетентност; преглед на неговото функциониране и неговата ефективност ще бъде направен като част от изпълнението на решението относно „Европас“.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Езикова осъзнатост в училищата – разработване на всеобхватни подходи към ученето на езици

Всеобхватните подходи към езиците могат да бъдат в подкрепа на изпълнението на Препоръката относно изучаването на езици. В настоящото приложение са посочени редица педагогически принципи и добри практики, общото между които е стремежът към повишаване на общата езикова осъзнатост в училищата, а крайната цел е подобряването на резултатите от изучаването на езици.

Преподаването на език е важен елемент във всички предмети предвид многообразната употреба на езика в класната стая и жизненоважната му роля в изучаването и разбирането на съдържанието на предметите. Доброто усвояване на академичния език върви ръка за ръка с развитието на познанията по даден предмет и неговото разбиране.

Езикова осъзнатост в училищата и институциите за професионално образование и обучение може да спомогне да се разбере, че изучаването на езици е динамичен и непрекъснат процес — усвояването на първия език и на различните му регистри и стилове продължава и при изучаването на други езици, посредством дълбоки взаимовръзки, на различните нива на владеене и според положението, нуждите и интересите на всеки обучаващ се.

Езикова осъзнатост в училищата и институциите за професионално образование и обучение може да бъде в подкрепа на разсъжденията по въпроса за езиковото измерение на всички нива на организация, преподаване и практика в училищата: в областта на развиването на езикова грамотност, в изучаването на чужди езици, при преподаването на учебни предмети, за признаването на други езици, навлизащи чрез учениците, в общуването с родителите и в рамките на по-широката училищна среда и т.н.

Тясното сътрудничество между различните членове на училищната общност — в идеалния случай в рамките на концепцията за училището като образователна организация или в рамките на цялостен училищен подход — може да насърчи подобно разбиране за езиковата осъзнатост.

В подкрепа на езиковата осъзнатост в училищата и институциите за професионално образование и обучение са набелязани следните примери на добри практики.

1. Многоезичието в училищата и институциите за професионално образование и обучение

- Положителното отношение към езиковото многообразие може да спомогне за създаването на благоприятна за езиците среда, в която изучаването и използването на множество езици се възприема като богатство и ресурс. Осведомеността за значението на изучаването на езици и за образователните, когнитивните, социалните, межкултурните, професионалните и икономическите ползи от по-масовото използване на езиците може да бъде повишавана и насърчавана.
- Развиването на езиковата компетентност и на езиковата осъзнатост може да бъде интегрирано интердисциплинарно в учебните програми. Интегрирането на езиците в други предмети може да направи възможно предлагането на по-естествено учене, насочено към реални житейски ситуации.
- Мотивацията за изучаване на езици на обучаващите се може да бъде повишена, като се свърже образователното съдържание със собствения им живот и собствените им интереси, като се вземе предвид информалното учене и се насърчава полезното взаимодействие с извънкласните дейности. Връзките между всекидневното практикуване на език и училищата или институциите за професионално образование и обучение могат да бъдат укрепени, като се признават вече изучаваните езици и се предлага възможността за добавяне в удостоверенията за завършено образование на многоезикова компетентност, придобита чрез информално учене (например в случаите с лицата от мигрантски, бежански или двуезични семейства) или от образователната система на друга държава, в която обучаващият се е живял преди.
- Целият езиков репертоар на обучаващия се може да се цени и поощрява в училище, както и да се използва като педагогически ресурс за допълнително учене на всички обучаващи се. Учениците могат взаимно да си помагат в ученето, да обясняват своя език (или своите езици) на другите и да сравняват различни езици.
- Училищата биха могли да предлагат по-широка гама от езици в допълнение към основните международни езици на общуване. Включването на повече езици може да е различно в зависимост от това дали една държава има два или повече официални езика или дали е налице изразен интерес да се насърчава изучаването на езика на съседна държава.

- Създаване на партньорства между институциите за образование и грижи в ранна детска възраст и училищата в граничните региони, които да насърчат децата да изучават езика на своите съседи от ранна възраст и да намалят езиковите бариери в трансграничните региони.
- Допълнителни стимули за училищата и институциите за професионално образование и обучение да се възползват от Европейския ден на езиците и Европейския езиков знак, за да насърчават ученето на езици и езиковото многообразие. Насърчаване на училищни знаци с подчертано европейско измерение, за да се стимулира европейската ориентация на училищата и центровете за обучение.

2. Ефективно и новаторско преподаване за подобро изучаване на езици

- Пълноценното оползотворяване на цифровите инструменти би подобрило изучаването и преподаването на езици, както и оценяването на езиковите умения. Технологиите може да окаже мощна подкрепа за разширяване на избора от езици, да предостави възможности за непринудено възприемане на езика и да бъде много полезна в подкрепа на езиците, които не се преподават в училищата. В този контекст развиването на критичното мислене и на медийната грамотност, както и на уменията за подходящо и безопасно използване на технологията може да бъде важен образователен елемент.
- Виртуалното сътрудничество между училищата чрез eTwinning и други форми на виртуално сътрудничество може да позволи на младите хора да учат езици по-добре, да работят с партньори от друга държава и да се подготвят за мобилност с цел учене, обучение или доброволческа дейност в чужбина.
- Мобилността на учениците, включително по програмата „Еразъм+“, би могла да стане редовна част от учебния процес. Същото важи за виртуалната мобилност и мобилността на по-широк кръг от служители.
- Учителите, обучителите и обучаващите се могат да използват комбинация от входно, текущо и крайно оценяване с цел мониторинг и оценка на развитието на езиковите умения; за да се проследява напредъкът, могат да се използват индивидуални езикови досиета, например чрез европейското езиково досие или езиковия паспорт „Европас“.

3. Подкрепа за учителите и обучителите

- Учителите по съвременни езици биха могли да бъдат насърчавани да участват в схеми за обмен с държави, в които се говори целевият им език, като част от първоначалното им образование и/или по-нататъшното им професионално развитие. Добре е всеки новодипломирал се учител по език да прекарва поне шест месеца в обучение или преподаване в чужбина.
- Учителите и обучителите по предмети, различни от съвременните езици, биха могли да придобият езикова осъзнатост и познания по езикова дидактика и да усвоят стратегии за подкрепа на обучаващите се.
- В преподаването на езици биха могли да бъдат включени езикови асистенти, като се използват възможностите, предлагани чрез схемите за обмен между държавите членки.
- На учителите могат да се предоставят възможности за продължавашо професионално развитие (чрез мрежи, общности на практикуващи специалисти, масови онлайн езикови курсове, експертни центрове, онлайн учене чрез сътрудничество, партньорска изследователска дейност на терен и др.), за да се поддържат актуални знанията им за последните нововъведения в сферата на педагогиката и за да се повишава тяхната квалификация.

4. Партньорства и връзки в рамките на по-широката училищна среда в подкрепа на изучаването на езици

- Училищата и институциите за професионално образование и обучение биха могли да си сътрудничат с родителите относно начините, по които те могат да съдействат на децата си в процеса на изучаването на езици, особено когато децата израстват с повече от един език или използват у дома език, различен от езика на обучение.
- Училищата и институциите за професионално образование и обучение могат да развият партньорства с езикови центрове/лаборатории, обществени библиотеки, културни центрове или други културни асоциации, университети и научноизследователски центрове с цел да се създаде по-привлекателна учебна среда, да се обогати изборът на включените езици и да се подобрят и модернизират чрез нововъведения практиките на преподаване.
- Училищата, институциите за професионално образование и обучение и общините може да обединят ресурсите си, за да създадат езикови центрове с по-голямо предлагане на езици с цел да се поддържат по-малко разпространените езици и/или езиците, които не се преподават в училище.
- Сътрудничеството с работодателите в региона или извън него може да спомогне да се подобри разбирането за значението на многоезиковата компетентност в професионалния живот и да се гарантира, че придобитата многоезикова компетентност действително способства за пригодността за заетост.

- Трансграничните партньорства между институциите за образование и обучение в граничните региони биха могли да бъдат насърчавани. Мобилността на обучаващите се, учителите, обучителите и административния персонал, както и на докторантите и изследователите би могла да бъде улеснена чрез предлагане на информация и курсове по езиците, които се говорят в съседната държава. Насърчаването на многоезичието в рамките на тези трансгранични партньорства може да позволи да се подготвят висшисти, които да се включат на пазара на труда от двете страни на границата.
 - Насърчаване на сътрудничеството между институциите, предоставящи образование за учители.
-

IV

(Информация)

ИНФОРМАЦИЯ ОТ ИНСТИТУЦИИТЕ, ОРГАНИТЕ, СЛУЖБИТЕ И АГЕНЦИИТЕ
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

СЪВЕТ

Заключения на Съвета във връзка с изпълнението на препоръката на Съвета относно повишаване на уменията: нови възможности за възрастните

(2019/C 189/04)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

1. КАТО ПРИПОМНЯ политическия контекст на този въпрос, представен в приложението към настоящите заключения, и по-специално че:
 - а) социалното измерение на образованието, както е заявено в първия принцип на Европейския стълб на социалните права, провъзгласява правото на всеки на качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот, с цел да поддържа и придобива умения, които му дават възможност да участва пълноценно в обществото и успешно да осъществява преходи на пазара на труда ⁽¹⁾;
 - б) цел 4 на ООН за устойчиво развитие е насочена към осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички. Както е отбелязано в документа за размисъл на Комисията „Към устойчива Европа до 2030 г.“, „всичко се променя за всички. Образованието, науката, технологиите, научните изследвания и иновациите са предпоставка за постигането на устойчива икономика на ЕС, съответстваща на целите на ООН за устойчиво развитие“;
 - в) на 22 май 2018 г. Съветът прие заключения, озаглавени „Към визия за европейско образователно пространство“ ⁽²⁾, където се посочва, че европейското пространство за образование следва да бъде подплатено с непрекъснатия процес на учене през целия живот, и се подчертава, че инициативите в рамките на европейското образователно пространство следва да включват всички равнища и видове образование и обучение, включително образованието за възрастни и професионалното образование и обучение.
 - г) застаряващото население в Европа, по-голямата продължителност на живота в обществото и необходимостта от насърчаване на сътрудничеството между поколенията, ускоряването на промените на пазара на труда, нововъзникващите форми на работа и навлизането на цифровите технологии във всички аспекти на ежедневието водят до нарастващо търсене на нови умения и на по-високо равнище на умения, знания и компетентности; това прави още по-спешна необходимостта от повишаване на квалификацията или преквалификация на всички хора, които не са овладели основни умения или не са придобили квалификация, за да гарантират пригодността си за заетост и активното си гражданско участие;
 - д) в контекста на големите трансформации, които понастоящем се извършват на пазарите на труда, приобщаващото и качествено образование и обучение, които се предоставят на всички етапи от живота, придобиват още по-голяма значимост, и Съюзът е изправен пред необходимостта от повишаване на уменията и преквалификация, което изисква стратегически подходи към ученето през целия живот и развитието на умения; според някои данни, до 2022 г. 54 % от всички служители ще се нуждаят от значително повишаване на уменията и преквалификация ⁽³⁾;

⁽¹⁾ Док. 13129/17⁽²⁾ ОВ С 195, 7.6.2018 г., стр. 7.⁽³⁾ Световен икономически форум: Доклад за бъдещето на работните места, 2018 г.

- е) референтната стойност за обучението за възрастни в рамките на стратегията „Образование и обучение 2020“ в Съюза не се е променяла през последното десетилетие: през 2017 г. 10,9 % от възрастните са започнали в близкото минало някаква форма на учебна дейност спрямо референтната стойност от 15 % за 2020 г. ⁽⁴⁾;
- ж) в специфичните за всяка държава препоръки в рамките на европейския семестър се посочва, че повишаването на уменията, преквалификацията и ученето през целия живот е основно предизвикателство, което в бъдеще трябва да бъде преодоляно в различни държави членки;
- з) през 2017 г. 61 милиона възрастни между 25 и 64 години в Съюза са преустановили формалното си образование без да са завършили гимназиален етап на средното образование ⁽⁵⁾; същевременно делът на преждевременно напусналите системата на образованието и обучението през 2017 г. е 10,6 % и понастоящем е близо до заложената за 2020 г. цел, а именно по-малко от 10 %, но нивата в отделните държави се различават значително; 43 % от населението на Съюза няма достатъчно умения в областта на цифровите технологии, а 17 % изобщо няма такива умения ⁽⁶⁾; и при около 20 % от възрастното население в държавите, участващи в проучването на ОИСР за уменията на възрастните (PIAAC) ⁽⁷⁾, е налице липса на основни умения като езикова и математическа грамотност. Поради това е необходимо спешно да се предприемат действия във връзка с положението на тези възрастни;
- и) няма едно-единствено решение за всички; заетите, безработните и неактивните лица и множеството различни подгрупи имат специфични нужди; оценяването и валидирането на уменията и компетентностите на законно пребиваващите мигранти и на бежанците, както и повишаването на уменията и преквалификацията им, ще ускорят навлизането им на пазара на труда и безпроблемното им интегриране в новите им общности;
- й) инвестициите за повишаване на квалификацията и за преквалификация могат да имат силно икономическо въздействие, включително по-висока производителност и икономически растеж; по-квалифицирано и компетентно население, способно да стимулира иновациите и технологичния напредък ⁽⁸⁾; увеличаване на приходите от данъци и намаляване на публичните разходи в резултат на подобреното здравно състояние, социално и гражданско участие на отделните лица, както и на по-ниските нива на участие в престъпни дейности ⁽⁹⁾;
- к) за отделните лица повишаването на уменията и преквалификацията могат да доведат до подобрена пригодност за заетост, по-високи доходи, по-добро здраве и благосъстояние, по-активно гражданско участие и социално приобщаване. При все това физическите лица и работодателите могат да имат затруднения в осъзнаването на тези последици и следователно да не инвестират достатъчно в повишаване на квалификацията и преквалификация, което ще изисква установяване на подходящи стимули за насърчване на осведомеността и мотивацията за участие в по-нататъшно образование и обучение;
- л) с оглед на това на 19 декември 2016 г. Съветът прие Препоръка относно повишаване на уменията: нови възможности за възрастните („препоръката“) ⁽¹⁰⁾, в която се призовава за стратегически и координиран подход за осигуряване на съвместни възможности за обучение на онези 61 милиона ⁽¹¹⁾ възрастни в Съюза, които имат слаби умения и/или ниска квалификация и насочен към подкрепа на възрастните със слаби умения и ниска квалификация с цел повишаване на основните им умения, т.е. езикова и математическа грамотност и компетентност в областта на цифровите технологии, и/или придобиване на по-широк набор от умения, знания и компетентности и постигане на напредък към по-висока квалификация;
- м) в Препоръката относно повишаването на уменията, на държавите членки се препоръчва да предлагат на възрастните със слаби умения и/или ниска квалификация достъп до възможности за повишаване на уменията, основани на лесно достъпен процес, състоящ се от три стъпки: оценка на уменията с цел установяване на съществуващите умения и потребностите от повишаване на уменията; предлагане на специално обучение и наставничество, което да им позволи да актуализират уменията си и да запълнят пропуските; и възможност придобитите от тях умения, знания и компетентности да бъдат валидирани и признати с цел придобиване на квалификация или осигуряване на достъп до заетост.

⁽⁴⁾ Наблюдение на работната сила, 2018 г.

⁽⁵⁾ Наблюдение на работната сила, 2018 г.

⁽⁶⁾ Доклад относно цифровото приобщаване и умения, Европейска комисия, данни от 2017 г.

⁽⁷⁾ Австрия, Белгия (Фландрия), Чехия, Германия, Дания, Естония, Гърция, Испания, Финландия, Франция, Ирландия, Италия, Литва, Нидерландия, Полша, Швеция, Словакия, Обединеното кралство и Унгария.

⁽⁸⁾ ОИСР, PIAAC, 2016 г.

⁽⁹⁾ Уменията са важни, ОИСР, 2016 г.

⁽¹⁰⁾ ОВ С 484, 24.12.2016 г., стр. 1.

⁽¹¹⁾ През 2017 г. 61,3 милиона души на възраст от 25 до 64 години са завършили в най-добрия случай прогимназиален етап на основното образование (Евротат, Проучване на работната сила, 2018 г.). През 2012 г., годината на събиране на данни в рамките на PIAAC, в Проучването на работната сила се отбелязва, че 70 милиона от хората на възраст между 25 и 64 години са завършили в най-добрия случай прогимназиален етап на основното образование. Оттогава този дял намалява всяка година, по-специално защото: а) образователните равнища на навършващите 25 години са по-високи, тъй като повече млади хора завършват гимназиален етап на средното образование или негов еквивалент, и б) тъй като хората в пенсионна възраст като цяло са с по-ниски образователни равнища, с изключение на някои източноевропейски държави.

2. ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ работния документ на службите на Комисията ⁽¹²⁾, в който се прави преглед на мерките за изпълнение, публикувани в съответствие с разпоредбите на препоръката.
3. ОТБЕЛЯЗВА постигнатия напредък, и по-специално, че:
 - а) в някои държави членки приемането на препоръката стимулира национален дебат и критичен преглед на съществуващите програми;
 - б) в съответствие с целите на препоръката някои държави членки стартират политики в подкрепа на повишаването на уменията и преквалификацията на възрастното население;
 - в) въпреки че повечето от посочените мерки са насочени към безработните възрастни, някои държави членки се съсредоточават също върху подпомагането на нискоквалифицираните работници, които вече имат работа — представляващи значителен дял от целевата група;
 - г) много държави членки се възползват от различните форми на подпомагане, предлагано от програмите на Съюза.
4. ПОДЧЕРТАВА ангажимента си към амбицията, изложена в препоръката, и ПРИЗОВАВА държавите членки, с оглед на препоръката и в съответствие с националното законодателство, условия и налични ресурси, в тясно сътрудничество със социалните партньори и доставчиците на услуги в областта на образованието и обучението, по възможност:
 - а) да въведат устойчиви дългосрочни мерки за повишаване на уменията на възрастните и за преквалификация като част от един по-широк стратегически подход към развитието на уменията през целия живот;
 - б) да приемат съгласуван стратегически подход към предоставянето на основни умения за възрастни със слаби умения и/или ниска квалификация, изграден на основата на координация и партньорство между всички имащи отношение участници, включени като част от цялостни стратегии или планове за действие в областта на уменията;
 - в) да насърчават партньорствата за възприемането на цялостен подход, като стимулират имащите отношение участници, в това число социалните партньори от различни области на политиката (социална сфера, заетост, образование и обучение), да включат предоставянето на основни умения в рамките на осигуряването на други услуги, насочени към възрастните със слаби умения и/или ниска квалификация;
 - г) да повишават осведомеността на работодателите, по-специално на МСП, относно значението на повишаването на уменията и преквалификацията, както и относно съществуващите механизми за подкрепа на развитието на умения за възрастни, и да ги стимулират да насърчават и предлагат възможности за обучение на своите служители;
 - д) да съсредоточат предлагането на услугите върху подпомагането на бенефициерите да придобият поне минимално ниво на овладяване на трите основни умения, а именно езикова и математическа грамотност и компетентност в областта на цифровите технологии, както и други основни компетентности, които са от значение за активното участие в едно устойчиво общество и за устойчива заетост;
 - е) при целесъобразност, да гарантират, че това предлагане се състои от три стъпки: оценка на уменията, предоставяне на персонализирани и гъвкави възможности за учене и валидиране и признаване на уменията, знанията и компетентностите;
 - ж) да предлагат възможности за учене, които са специално пригодени към индивидуалните потребности от обучение на бенефициерите, определени в оценката на уменията, и разработени въз основа на проучване на възможностите на пазара на труда;
 - з) да организират информационни кампании, кампании за повишаване на осведомеността, насоки и мерки за подкрепа, включително стимули, за да се гарантира успешното въвеждане на инициативата;
 - и) да обмислят разработването на полезни взаимодействия между ефективни политики и действия за намаляване на преждевременното напускане на училище и за намаляване на дела на възрастните със слаби умения и/или ниска квалификация, например между мерките по линия на гаранцията за младежта и инициативата за повишаване на уменията;
 - й) да оценяват въздействието на действията си върху напредъка на целевата група по отношение на постигането на уменията и квалификацията, посочени в препоръката.

⁽¹²⁾ „Препоръка на Съвета относно повишаване на уменията: нови възможности за възрастните: преглед на мерките за изпълнение“ SWD(2019) 89 final.

5. ПРИКАНВА Комисията:

- а) да продължи да подкрепя изпълнението на Препоръката относно повишаване на уменията, включително чрез взаимно обучение между държавите членки и съответните заинтересовани страни и чрез специални покани за представяне на предложения с акцент по-конкретно върху подпомагането на държавите членки да се справят с предизвикателствата, набелязани в доклада за прегледа на свършената работа, и да проучи потенциала на засилена и иновативна роля на националните координатори на обучението за възрастни;
 - б) да улеснява междусекторното сътрудничество и координация на европейско равнище чрез връзки с други инициативи и чрез програми на Съюза за финансиране, както и чрез обмен на добри практики чрез организирани дейности за взаимно обучение и чрез инструменти като Електронната платформа за учене на възрастни в Европа (EPALE) и/или Европас;
 - в) при формулирането на предложения за политики, включително във връзка с рамката за сътрудничество за периода след 2020 г., да вземе предвид и дългосрочното предизвикателство, свързано с обучението за възрастни, както и въпроса за възрастните с остарели или слаби умения или квалификации, които се нуждаят от достъп до схеми за повишаване на уменията;
 - г) да си сътрудничи със и да се опира на експертния опит на органите на Съюза (Европейски център за развитие на професионалното обучение (Cedefop), Европейска фондация за обучение (ETF) и на международни организации като ОИСР, ООН и ЮНЕСКО за справяне с предизвикателството на повишаването на уменията и преквалификацията, включително чрез подходящи проучвания и анализи на обучението за възрастни и оценките на уменията (напр. PIAAC).
-

ПРИЛОЖЕНИЕ

Политически контекст

1. Препоръка на Комисията 2008/867/ЕО от 3 октомври 2008 г. относно активното приобщаване на лицата, изключени от пазара на труда ⁽¹⁾
2. Резолюция на Съвета и на представителите на правителствата на държавите-членки, заседаващи в рамките на Съвета от 21 ноември 2008 г. — „По-успешно включване на професионалното ориентиране в стратегиите за учене през целия живот“ ⁽²⁾
3. Препоръка на Съвета от 28 юни 2011 г. относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище ⁽³⁾
4. Резолюция на Съвета относно обновената европейска програма за учене за възрастни ⁽⁴⁾
5. Препоръка на Съвета от 20 декември 2012 година относно валидирането на неформалното и самостоятелното учене ⁽⁵⁾
6. Препоръка на Съвета от 22 април 2013 година за създаване на гаранция за младежта ⁽⁶⁾
7. Съвместен доклад за 2015 г. на Съвета и на Комисията относно прилагането на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („Образование и обучение 2020“) ⁽⁷⁾
8. Препоръка на Съвета от 15 февруари 2016 година относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда ⁽⁸⁾
9. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Нова европейска програма за умения: съвместни усилия за укрепване на човешкия капитал, пригодността за заетост и конкурентоспособността (10 юни 2016 г.)
10. Препоръка на Съвета от 19 декември 2016 година относно повишаване на уменията: нови възможности за възрастните ⁽⁹⁾
11. Препоръка на Съвета от 22 май 2017 година относно Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот и за отмяна на препоръката на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. за създаване на Европейска квалификационна рамка за обучение през целия живот ⁽¹⁰⁾
12. Решение (ЕС) 2018/646 на Европейския парламент и на Съвета от 18 април 2018 година относно обща рамка за предоставяне на по-добри услуги в областта на уменията и квалификациите („Европас“) и за отмяна на Решение № 2241/2004/ЕО ⁽¹¹⁾
13. Препоръка на Съвета от 22 май 2018 г. относно ключовите компетентности за учене през целия живот ⁽¹²⁾
14. Заключение на Съвета „Към визия за европейско образователно пространство“ ⁽¹³⁾

⁽¹⁾ ОВ L 307, 18.11.2008 г., стр. 11.

⁽²⁾ ОВ С 319, 13.12.2008 г., стр. 4.

⁽³⁾ ОВ С 191, 1.7.2011 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ ОВ С 372, 20.12.2011 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ ОВ С 398, 22.12.2012 г., стр. 1.

⁽⁶⁾ ОВ С 120, 26.4.2013 г., стр. 1.

⁽⁷⁾ ОВ С 417, 15.12.2015 г., стр. 25.

⁽⁸⁾ ОВ С 67, 20.2.2016 г., стр. 1.

⁽⁹⁾ ОВ С 484, 24.12.2016 г., стр. 1.

⁽¹⁰⁾ ОВ С 189, 15.6.2017 г., стр. 15.

⁽¹¹⁾ ОВ L 112, 2.5.2018 г., стр. 42.

⁽¹²⁾ ОВ С 189, 4.6.2018 г., стр. 1.

⁽¹³⁾ ОВ С 195, 7.6.2018 г., стр. 7.

Заклучения на Съвета относно младите хора и бъдещето на труда

(2019/C 189/05)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, ЧЕ:

1. В Стратегията на Европейския съюз за младежта за периода 2019—2027 г. се отчита, че младите хора са архитекти на собствения си живот, допринасят за положителна промяна в обществото и обогатяват амбициите на ЕС, както и че политиката за младежта може да допринесе за създаването на пространство, в което младите хора да се възползват от възможностите и да бъдат съпричастни с европейските ценности. В контекста на променящата се панорама на заетостта Европейският съюз следва да подкрепя личностното развитие и израстването на младите хора към самостоятелност, да изгражда тяхната устойчивост и да им дава необходимите ресурси за участие в обществото, като по този начин допринася за изкореняване на бедността сред младите хора и всички форми на дискриминация, както и за насърчаване на социалното приобщаване.
2. „Бъдещето на труда“ е обобщаващ термин, който описва развитието на работните места в средносрочен и дългосрочен план, повлияни от определени тенденции. В разнообразния контекст на ЕС в сферата на младежта „бъдещето на труда“ се определя, наред с другото, от:
 - а) Демографската промяна, в смисъл че нарастващият икономически коефициент на ЕС на възрастова зависимост ще окаже натиск върху повишаването на равнищата на производителност на хората, които ще навлязат на пазара на труда, за да се компенсира оттеглянето на опитната работна сила към пенсиониране, а и за да се допринесе за финансирането на увеличените социални разходи, които се дължат и на по-многобройното застаряващо население. Въпреки че поражда възможности в икономиката, свързана с полагането на грижи, тези тенденции могат също така да изискват диалог по въпросите на справедливостта между поколенията.
 - б) Напредъка в технологиите и иновациите, подкрепен и от цифровия единен пазар на ЕС и инициативите за научно-изследователска и развойна дейност, които се очаква да доведе до повишено използване на цифровите технологии в икономиката и до отмирането на определени професии, като същевременно се отворят възможности за заетост в други области на икономиката. За да се възползват от тези промени, всички млади европейци, включително тези с по-малко възможности, трябва да имат достъп до приобщаващо и качествено формално и неформално образование, което ще подобри техния пълен набор от умения.
 - в) Търсенето на по-високи умения на пазара на труда. Вече е трудно работодателите да запълнят свободните работни места на по-високо и средно равнище, докато в същото време работната сила се състои от три пъти повече нискоквалифицирани работници, отколкото са наличните работни места, неизискващи специална квалификация⁽¹⁾. Тъй като търсенето на нискоквалифицирани работници продължава да намалява в различна степен в държавите членки, младите хора, които навлизат на пазара на труда, ще се нуждаят от по-високи нива на образование и обучение, които да им предоставят ключови компетентности за учене през целия живот, както и специфични цифрови, професионални и лични умения, които да им помогнат да управляват разнообразното си бъдещо професионално развитие.
 - г) Необходимостта от справяне с изменението на климата, при което амбициите на ЕС за преминаване към конкурентоспособна нисковъглеродна икономика може да доведе до повишено търсене на пазара на труда на умения, които се изискват в сектори като възобновяема енергия, екологично устойчиво строителство и реновиране или устойчиво селско стопанство.
 - д) Увеличаването на глобалните вериги за създаване на стойност, при които производството на стоки и услуги се разпределя на различните континенти. Този процес се улеснява допълнително от появата на нови форми на заетост, въведени например от основаната на платформи икономика, които засягат традиционните отношения между работодател и работник, развитието на пазара на труда и трудовото законодателство. Трябва да се преодолеят предизвикателства като несигурността на доходите, липсата на социална закрила, бедността сред работещите, несигурните условия на труд и тормоза на работното място.
3. Младите хора в Европейския съюз са склонни да гледат на бъдещия си професионален живот със страх или несигурност⁽²⁾. Наличието на такъв стрес, особено свързан с отказ от наемане на работа, проблемите с качеството на работата, свързани с адекватността, несигурните работни места или социалният натиск да се намери или задържи дадено работно място, могат да окажат отрицателно въздействие върху емоционалното състояние на младите хора, което потенциално да доведе и до проблеми, свързани с психичното и физическото здраве, или до нарастващо безпокойство сред младите европейци⁽³⁾.

⁽¹⁾ Евростат (2018 г.), Проучване на работната сила в ЕС.

⁽²⁾ Международна организация на труда (2018 г.), „Справяне с положението и стремежите на младите хора“, изготвено за 2-рото заседание на Световната комисия относно бъдещето на труда.

⁽³⁾ Структурен диалог цикъл VI, Тематичен доклад относно цел за младежта № 5 „Психично здраве и благоденствие“ (2018 г.).

4. Днешният опит с новите форми на заетост показва, че в бъдеще може да се появи тенденция към увеличаване на по-гъвкавите форми за наемане на работници, което има потенциален положителен ефект върху разпределянето на работната сила и личното благосъстояние на лицата, които възприемат начин на живот на свободна практика. И обратно, въпреки че тези работни места обикновено се заемат от млади хора, по-специално от хора с по-малко възможности, съществува повишен риск от попадане в капана на временни работни места с ниски доходи, с ниско покритие на социална закрила и малка вероятност за професионален напредък.
5. Една солидна основа на уменията и подходящи насоки, подкрепени от висококачествени аналитични данни за уменията и приспособими и отзивчиви системи за образование и обучение с високо качество, включително насърчаване на ученето през целия живот, могат да помогнат на младите хора да осъществят успешен преход към пазара на труда или в рамките му и да получат удовлетворяващо професионално развитие.
6. В контекста на гарантирането на солидна когнитивна основа насърчаването на формирането на умения, които стимулират ефективното използване и разбиране на технологиите, е предварително изискване за бъдещата конфигурация на труда. Уменията следва да се съсредоточават не само върху овладяването на нови технологии, но и върху разбирането на начините, по които те могат да помогнат за оказване на влияние върху обществото. Когато увеличават способностите си, за да се възползват ефективно от променящото се естество на труда, младите европейци следва също така да разполагат с ключови компетентности, включващи меки умения, свързани, наред с другото, с решаването на проблеми, комуникация, предприемачески умения, критично и творческо мислене, индивидуално представяне, себеизразяване и умение за преговори.
7. Европейският стълб на социалните права утвърждава правото на всеки „на навременна и съобразена с нуждите помощ за подобряване на перспективите за заетост или самостоятелна заетост. Това включва правото да се получи подкрепа за търсене на работа, обучение и преквалификация. Всеки има право да прехвърля права на социална закрила и обучение по време на преходите в професионалния си живот, а също така „на справедливо и равно третиране по отношение на условията на труд и достъпа до социална закрила и обучение“. За да са подготвени за бъдещето на труда, за младите хора ще бъде от решаващо значение „да имат право на продължаващо образование, чиракуване, стаж или добро предложение за работа в рамките на 4 месеца, след като останат без работа или напуснат образователната система.“⁽⁴⁾.
8. Мненията и визията на европейската младеж по въпроси, свързани с работата, отразени в Целите за младежта, по-специално цел № 7 „Качествена заетост за всички“, бяха включени в стратегията на ЕС за младежта (2019—2027 г.) и в придружаващия я работен план за периода 2019—2021 г.

ПОДЧЕРТАВА, ЧЕ:

9. Бъдещите поколения млади европейци ще навлязат в работна среда, изпълнена с възможности и предизвикателства в глобален контекст, в която ЕС ще се стреми да подобрява качеството на живот на своите граждани, като по този начин ще повиши своята икономическа конкурентоспособност, производителност на труда и умения на работната сила и ще гарантира, че целите, очакванията и амбициите на младите хора могат да бъдат постигнати.
10. Променящият се характер на труда може да окаже положително въздействие върху живота на младите европейци и бъдещите поколения. В същото време е необходимо да се обърне внимание на съответните безпокойства и последици, свързани, наред с другото, с формите и статута на заетост, които съпътстват тези трансформации, особено по отношение на младите хора с по-малко възможности, които могат да са нискоквалифицирани. В този контекст е необходимо да се повиши информираността и осведомеността на младите хора относно последиците от различните форми и статута на заетост.
11. Младите европейци считат, че заетостта следва да бъде един от трите най-важни приоритета на ЕС, както и една от областите, в които ЕС трябва да предприеме действия, за да насърчи младите хора да изразят своята солидарност⁽⁵⁾. Това показва склонността на младите хора в бъдещия си професионален живот да възприемат ориентиран към човека подход.
12. Първоначалните работни места следва да създават възможности за удовлетворяващо професионално развитие, насърчавашо възходяща социална мобилност, особено за млади хора с по-малко възможности, включително такива, незаети с работа, учене или обучение (NEET). В съответствие с Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие, по-специално ЦУР № 8, както и с цел за младежта № 7, достойният труд следва да се третира като легитимен стремеж на младите хора, още от първия платен професионален опит.

⁽⁴⁾ Европейски стълб на социалните права, глава I, принцип 4 (активна подкрепа за заетостта) https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_bg
Европейският стълб на социалните права беше подписан съвместно от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. по време на социалната среща на върха за справедливи работни места и растеж, проведена в Гьотеборг, Швеция.

⁽⁵⁾ Флашбарометър 455 за европейската младеж (2018 г.), проучване, проведено от TNS Political & social по искане на Европейската комисия, Генерална дирекция „Образование, младеж, спорт и култура“

13. Очаква се преждевременно напусналите училище и младите хора с ниско образование да останат уязвими в контекста на бъдещето на труда, където може да се очаква увеличаване на разликите в заплащането на работната сила с ниско и средно ниво на квалификация, като по този начин потенциално се създават предизвикателства, свързани с бедността сред работещите. Въпреки че се наблюдава намаляване на броя на NEET ⁽⁶⁾, те все още са силно уязвими и ще продължат да бъдат подпомагани от гаранцията за младежта ⁽⁷⁾. На тези, които преминават през инициативата „Път за повишаване на уменията“ ⁽⁸⁾, следва да се предоставят допълнителни възможности, за да се повишат основните им умения и да се доближат към квалификациите, изисквани от пазара на труда.
14. Осигуряването на плавен преход от училище към работа и от работа към работа, заедно с улесняването на заетостта за младите хора, включително намаляването на периодите без трудова заетост, са от ключово значение за предотвратяване на отрицателните последици в професионалното им развитие ⁽⁹⁾.
15. Следва да се постави по-силен акцент върху ценностите и политиките, които насърчават работата за подобряването на качеството на живот на самите млади хора, но също и допринасят в значителна степен за общото благосъстояние на социалната и физическата среда, в която те живеят. В този контекст устойчивото развитие следва да бъде в основата на подходите към бъдещето на труда.
16. Налице е непрекъсната необходимост да се насърчава равен достъп до качествени работни места за всички млади хора в бъдеще и да се предприемат мерки срещу всички форми на стереотипизиране, които оказват влияние върху стремежите за работа на децата днес и ограничават достъпа до определени работни места, като същевременно се запазват дискриминацията и неравенството в образованието и обучението, както и на пазара на труда.
17. В допълнение към развиването на умения, младежката работа оказва положително въздействие върху живота на младите хора, и по-специално на тези с по-малко възможности, включително в контекста на психичното здраве или емоционалните проблеми, свързани с безработицата или неуспехите в процеса на търсене на работа.

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ И НА СЪОТВЕТНИТЕ РАВНИЩА:

18. Да обърнат специално внимание на младите хора, които са изложени на риск от маргинализация или дискриминация въз основа на елементи като техния етнически произход, пол, сексуална ориентация, увреждане, религия, убеждения или политически възгледи, с цел да се гарантира приобщаването на всички млади хора на пазара на труда в бъдеще.
19. Да подкрепят пълното изпълнение на препоръката за гаранцията за младежта, като се вземат предвид националните обстоятелства, политики и мерки, по целесъобразност.
20. Ако е необходимо, да насърчават и отдават приоритет на реформите в секторите на формалното и неформалното образование и обучение, като се съсредоточат върху разработването и валидирането на ключови компетентности, придобити от младите хора в различни учебни среди, независимо дали в рамките на образование, доброволческа дейност, стажове или трудова заетост, с цел да се улесни постигането на съответствие между тези компетентности на пазара на труда и бъдещото търсене на работна сила.
21. Да засилят сътрудничеството с общата цел за постигане на качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот за всички деца и младежи, по-специално по отношение на намаляването на преждевременното напускане на училище и увеличаването на възможностите за равен достъп до образование и работа за всички млади хора, включително за тези, които придружават семействата си, преместващи се с цел работа в друга държава — членка на ЕС ⁽¹⁰⁾.
22. По време на консултации с млади хора в рамките на и/или извън процесите на диалога на ЕС за младежта да отделият достатъчно място на въпроси, свързани със заетостта, за да се разберат по-добре безпокойствата, интересите, очакванията и възможностите на младежите. Също толкова важно е резултатите от тези консултации да бъдат достъпни за младите хора, създателите на политики и работодателите, за да се гарантират последващи действия.
23. Да насърчават младежкото предприемачество, като се постави акцент, наред с другото, върху образованието и обучението по предприемачество, услугите, свързани с консултации, наставничество и професионални напътствия за младите хора, и когато е целесъобразно, върху съответните дейности, свързани с младежката работа. Социалното и приобщаващото предприемачество също се считат за осъществими алтернативи за осигуряване на заетост за младите хора от страна на младите хора, като по този начин се насърчават дейностите за солидарност.

⁽⁶⁾ Според Евростат процентът на NEET за лицата на възраст 15—29 години е намалял от рекордно високото равнище 15,9 % през 2012 г. на 13,4 % през 2017 г. (Устойчиво развитие в Европейския съюз: Доклад на Евростат за 2018 г. за мониторинга на напредъка към постигането на ЦУР в контекста на ЕС)

⁽⁷⁾ Препоръка на Съвета от 22 април 2013 г. за създаване на гаранция за младежта (ОВ С 120, 26.4.2013 г., стр. 1).

⁽⁸⁾ Препоръка на Съвета от 19 декември 2016 г. относно повишаване на уменията: нови възможности за възрастните (ОВ С 484, 24.12.2016 г., стр. 1).

⁽⁹⁾ Eurofound (2017 г.), Дългосрочна младежка безработица: характеристики и политически мерки за противодействие, Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург.

⁽¹⁰⁾ Европейски стълб на социалните права, глава I, принцип 1 (Образование, обучение и учене през целия живот) (пак там, бележка под линия 4)

24. Да насърчават използването на средствата, предоставени по линия на Европейския социален фонд, програмата на ЕС за заетост и социални иновации, инициативата за младежка заетост, „Еразъм+“ или Европейския корпус за солидарност и последващите ги програми. Когато е уместно в този контекст, да предоставят насоки на потенциалните бенефициери относно начините за използване на полезни взаимодействия и взаимно допълване между тези програми.
25. Когато е уместно, да използват инструментите на политиката на ЕС за младежта, като инициативата Youth Wiki или инструментите за планиране на бъдещите национални дейности, както и дейностите за взаимно обучение за обмен на добри практики, с цел насърчаване на конкретни политически решения в контекста на бъдещия преход на младите хора към работа.
26. Да подкрепят младежките организации и други имащи отношение участници в подготовката на младите хора за ефективно участие в процесите на диалога за младежта и да станат бенефициери на младежка работа.
27. Да продължават да подкрепят младите хора в случаите, когато безработицата, очакванията за работа или професионалният/образователният избор могат да ги превърнат в мишена на стереотипите, свързани с поколенията.
28. Да насърчават междусекторен политически подход при решаването на въпроси, свързани с младежката заетост — както на национално, така и на европейско равнище, и в рамките на сътрудничеството между държавите членки.
29. В зависимост от националните условия да подобряват достъпа на младите хора до социална закрила чрез подобряване, където е необходимо, на капацитета на системите за социална закрила за приспособяване към реалността на перспективите за заетост на младите хора, като се вземат предвид потребностите на младежите, които не работят.

ПРИКАНВА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ:

30. Да продължава да надгражда върху положителния опит от рамките „Европас“⁽¹⁾ и Youthpass⁽²⁾ за идентифициране и оповестяване на уменията и квалификациите на хората, за да се увеличи информираността сред младите европейци, по-специално сред тези с по-малко възможности, така че да им се помогне да демонстрират своите умения и да направят връзка със съответните работни места.
31. Да предложи насоки за националните структури за управление с цел повишаване на осведомеността на потенциалните бенефициери относно начините за използване на полезни взаимодействия и допълване при насърчаването на възможностите за финансиране от ЕС за младите хора.
32. Да отдаде приоритет на въвеждането на система, която подкрепя първия принцип от европейския стълб на социалните права, а именно: „всеки има право на достъп до качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот, с цел да поддържа и придобива умения, които му дават възможност да участва пълноценно в обществото и успешно да осъществява преходи на пазара на труда“⁽³⁾.
33. Да продължи да провежда повече качествени, количествени и основани на факти изследвания въз основа на данни, разбити по полов признак, относно социалната мобилност между поколенията и в рамките на едно и също поколение, със специален акцент върху младите хора, както и повече качествени изследвания за нагласите на младите хора и безпокойствата, свързани с прехода към заетост, с цел да се подпомогне ефективността на политиките на ЕС за младежта по въпросите на заетостта.
34. Да организира дейности за взаимно обучение или прояви с представители на сектора на младежта, синдикални организации, бизнес организации и правителствата, за да се разгледа от междусекторна перспектива (включително политиката за младежта) предизвикателствата и възможностите, които бъдещето на труда ще донесе на младите европейци.
35. Да използва всички съответни инструменти на ЕС, включително координатора на ЕС по въпросите на младежта, относно тенденциите, засягащи естеството на работата, с оглед на интегрирането на младежката перспектива в междусекторното разработване на политики на равнище ЕС и насърчаване на сътрудничеството между държавите членки.

ПРИКАНВА СЕКТОРА НА МЛАДЕЖТА НА ЕС⁽⁴⁾:

36. Да предприеме активен подход, за да се гарантира, че младите хора са представени и участват по ефективен начин в диалога на ЕС за младежта и в процесите на социалния диалог — както на равнището на Европейския съюз, така и на държавите членки и на поднационално равнище, като по този начин се насърчава стабилното сътрудничество с публичните органи и социалните и икономическите партньори по аспекти, свързани с професионалния живот на младите хора.

⁽¹⁾ <https://europass.cedefop.europa.eu/>

⁽²⁾ <https://www.youthpass.eu/bg/>

⁽³⁾ Пак там, бележка под линия 10

⁽⁴⁾ „Секторът на младежта на ЕС“ като цяло се отнася за всички организации, младежки работници, членове на академичните среди, младежки организации на гражданското общество или други експерти, участващи в разработването на политиките за младежта, които осъществяват в ЕС дейности и проекти, свързани с младежта.

37. Да допринесе за усилията за повишаване на осведомеността сред младите работници относно техните права и отговорности, включително по отношение на тормоза на работното място и всички форми на дискриминация, с оглед на защитата на образователните им усилия и обучение в контекста на работните изисквания.
 38. Да вземе предвид пазара на труда и анализа на необходимите умения, с цел непрекъснато подобряване на методите на младежката работа, с оглед повишаване на ефективността ѝ като инструмент за развитие на уменията за младите хора.
 39. Да насърчава дейностите, свързани с младежката работа, сред всички млади хора, включително сред изложените на риск от маргинализация на пазара на труда, дължаща се на бедност и социално изключване.
 40. Да осъществява контакти със съответните заинтересовани страни с оглед на създаването на партньорства на национално равнище и по този начин да допринесе за изпълнението на гаранцията за младежта.
 41. Да се възползва от наличните възможности на европейско, национално, регионално и местно равнище за повишаване на качеството на възможностите за младежката работа за младите хора при достъпа им до заетост.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ

При приемането на тези заключения Съветът припомня по-специално следната резолюция и следните заключения и препоръки:

1. Препоръка на Съвета за създаване на гаранция за младежта ⁽¹⁾
2. Резолюция на Съвета за обновена рамка за европейско сътрудничество по въпросите на младежта: стратегия на Европейския съюз за младежта за периода 2019—2027 г. ⁽²⁾
3. Заключения на Съвета относно ролята на младежта за преодоляване на демографските предизвикателства в ЕС ⁽³⁾
4. Заключения на Съвета относно бъдещето на труда: подход, основан на жизнения цикъл ⁽⁴⁾
5. Заключения на Съвета относно бъдещето на труда: с лекота в цифрова среда ⁽⁵⁾
6. Заключения на Съвета относно ролята на работата с младежта за подпомагане на развитието на основни житейски умения у младите хора, които улесняват успешния им преход към зрелостта, активното гражданство и професионалния живот ⁽⁶⁾
7. Заключения на Съвета относно интелигентната работа с младежта ⁽⁷⁾
8. Препоръка на Съвета относно ключовите компетентности за учене през целия живот ⁽⁸⁾
9. Препоръка на Съвета относно проследяването на дипломираните лица ⁽⁹⁾
10. Препоръка на Съвета относно валидирането на неформалното и самостоятелното учене ⁽¹⁰⁾
11. Заключения на Съвета „Към визия за европейско образователно пространство“ ⁽¹¹⁾
12. Препоръка на Съвета относно достъпа на работниците и самостоятелно заетите лица до социална закрила ⁽¹²⁾
13. Заключения на Съвета за насърчаване на младежкото предприемачество с цел стимулиране на социалното приобщаване на младите хора ⁽¹³⁾

⁽¹⁾ ОВ С 120, 26.4.2013 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ С 456, 18.12.2018 г., стр. 1.

⁽³⁾ ОВ С 196, 8.6.2018 г., стр. 16.

⁽⁴⁾ Док. 10134/18.

⁽⁵⁾ Док. 15506/17.

⁽⁶⁾ ОВ С 189, 15.6.2017 г., стр. 6.

⁽⁷⁾ ОВ С 418, 7.12.2017 г., стр. 2.

⁽⁸⁾ ОВ С 189, 4.6.2018 г., стр. 1.

⁽⁹⁾ ОВ С 423, 9.12.2017 г., стр. 1.

⁽¹⁰⁾ ОВ С 398, 22.12.2012 г., стр. 1.

⁽¹¹⁾ ОВ С 195, 7.6.2018 г., стр. 7.

⁽¹²⁾ Док. 10134/18.

⁽¹³⁾ ОВ С 183, 14.6.2014 г., стр. 18.

Заклучения на Съвета относно младите творчески поколения

(2019/C 189/06)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД:

- политическия контекст, който откроява колко е важно да се създаде Съюз, където младите хора получават възможно най-доброто образование и обучение и могат да учат и да намират работа на територията на целия континент, и доказва, че е необходимо да се предоставят по-добри възможности на младите хора чрез конкретни мерки и усъвършенствани европейски програми, както е посочено в приложението,
- новата европейска програма за култура, приета от Европейската комисия през май 2018 г., която извежда на преден план значението на културата и творчеството за обществото и за конкурентоспособността на европейската икономика,
- целите на работния план за културата за периода 2019—2022 г., приет на 27 ноември 2018 г., и направеното в него заключение, че за постигането на по-голямо сближаване и подобряване на благосъстоянието е нужна по-силна ориентация към потребностите на специфични групи, например младите хора.

КАТО СЪЗНАВА, ЧЕ:

- Ангажирането на младите хора трябва да бъде основният елемент на бъдещите политики и следователно през идните години ще бъде изключително важно да се вслушваме в техния глас.
- В днешния глобализиран свят децата и младите хора са изправени пред множество предизвикателства и по тази причина за тях е важно да разбират културните ценности и многообразие, докато се подготвят да живеят като граждани на света.
- Развитието на цифровите технологии промени създаването, производството, разпространението, предаването и потреблението на културни и творчески произведения, улеснявайки достигането на тези творби навсякъде по света. Цифровият свят формира иновативни модели на достъп до култура, както и на лична последваща интерпретация и самоизразяване, което предизвиква силен интерес сред младите хора и ги привлича като активна публика.
- Младите хора се нуждаят от нови умения, за да се справят с конкретни предизвикателства, като безработицата, социалната изолация, миграцията и новите технологии, които въпреки ползите, които носят, могат също да увеличат неравенствата и да засилят културните и икономическите различия.
- Развитието на артистични и творчески умения и стимулирането на таланта са в центъра на секторите на културата и творчеството и са двигател на иновациите, включително на социалните иновации, за постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.
- Езиковите умения са от първостепенно значение за мобилността в Европейския съюз във връзка с образованието, обучението, достъпа до култура и достъпа до европейския пазар на труда.

СЧИТА, ЧЕ:

в контекста на посоченото по-горе е важно да се предприемат по-нататъшни стъпки, насочени към следните пет приоритета:

- насърчаване на по-добрия достъп до култура и участието в културния живот на децата и младите хора;
- укрепване на междусекторното сътрудничество, с акцент върху полезното взаимодействие между културата и образованието;
- улесняване на предприемачеството сред младите хора в секторите на културата и творчеството;
- насърчаване на появата на нови таланти;
- насърчаване на цифровите умения и медийната грамотност.

ПОСОЧВА, ЧЕ:

- Културните организации, образователните институции и младежката работа играят ключова роля за полагането на основите на творчеството, което е от решаващо значение за развитието на обществото като цяло.
- Необходим е по-стратегически подход към участието на децата и младите хора в културния живот, за да се стимулира тяхната креативност и критично мислене и да се способства за развиването на умения, които са от значение за тяхното благосъстояние, усвояване на знания, усещане за принадлежност, активна гражданска позиция и социално приобщаване и за бъдещата им пригодност за заетост или способност да започнат собствен бизнес.

- Културните и творческите умения, придобити в процеса на формално, неформално и информално образование, включително чрез участие в културни и творчески дейности, предоставят на младите хора необходимите инструменти за творческо и иновативно мислене, за разрешаване на проблеми и за съвместна и експериментална работа. Експерименталните подходи са от ключово значение за насърчаване на творчеството и иновациите. Артистичното и културно образование като част от специализиран или междудисциплинарен подход следователно играе изключително важна роля както за създаването на допълнителни възможности за по-младите поколения, чрез което се повишава тяхната подготвеност да се справят с бъдещите предизвикателства, така и за насърчаване на самостоятелността, личностното развитие и взаимното културно разбиране.
- Наред с това е важно да се насърчават мерки, които улесняват плавния преход от образователната система към трудовия пазар, включително чрез подпомагане на предприемачеството сред младите хора, стажовете и чиракуването в секторите на културата и творчеството.
- Младите хора не съставляват хомогенна група от гледна точка на уменията, които притежават, степента на образование, подготвеността и очакванията за бъдещето. Инициативите и действията, предназначени да развиват и повишават уменията, необходими за навлизането на пазара на труда или за започването на предприемаческа дейност и най-общо за живота като възрастен човек, следва да бъдат съобразени със способностите, които младите поколения вече притежават.
- Неравенствата и икономическите или социалните пречки, които могат да възпрепятстват достъпа на младите хора до култура и участието им в културния живот като създатели, потребители и предприемачи или достъпа им до нови технологии, следва да бъдат установени и отстранени, за да се гарантира, че приносът и участието на всички млади хора, включително на групи с по-малко възможности, може да бъде оптимално оползотворен.
- В този контекст следва да се отдели специално внимание на младежите, изложени на риск от маргинализация заради своя етнически произход, пол, сексуална ориентация, увреждане, религия, убеждения или политически възгледи, за да се гарантира приобщаването на всички млади хора.
- Наличието на богат спектър от културни проявления, дължащ се на развитието на цифровите технологии, не гарантира непременно достъп до висококачествено многоезично културно съдържание. Поради това е изключително важно да се консолидират политики за културата, утвърждаващи равните възможности за младите хора, за да им се осигури досег с културата и позволи да развият своето творческо и критично мислене, както и критичните и аналитичните си умения, като всички посочени елементи са от решаващо значение за достъпа и взаимодействието на младите хора с цифровото културно съдържание.
- Цифровите технологии оказват положително въздействие върху развитието на творчеството, тъй като дават възможност за нови форми на изразяване, комуникация, културно участие и критика. Освен това творчеството може да изиграе важна роля, за да станат технологиите и цифровите услуги по-лесни за използване. Ориентирането на технологиите към човека следователно може да гарантира, че те са в услуга на хората и удовлетворяват техните потребности. В качеството си както на културни творци, така и на културни потребители, младите поколения – често родени в цифровата ера – предпочитат нови бизнес модели, които не са съществували преди. От тази гледна точка, иновативните финансови механизми могат да насърчат предприемачеството и да дадат съществен принос за съвременната конкурентна, устойчива и основана на иновации творческа икономика.
- Предвид резултатите в доклада на Работната група за отворения метод на координация „Ролята на публичните политики в развитието на предприемаческия и иновативния потенциал на секторите на културата и творчеството“ е изключително важно да се отчитат специфичните особености на секторите на културата и творчеството, а именно многообразието на веригите за създаване на стойност и фактът, че повечето дружества в тези сектори са малки предприятия или микропредприятия или са съставени от самостоятелно заети лица. В този контекст мерките в подкрепа на творчеството и предприемачеството сред младите поколения следва да отчитат тези отличителни характеристики.

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И КОМИСИЯТА, В РАМКИТЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ ИМ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ И ПРИ НАДЛЕЖНО СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ, ДА РАЗГЛЕДАТ СПЕДНИТЕ ПЕТ ПРИОРИТЕТА:

1. **Насърчаване на по-добрия достъп до култура и участието в културния живот на децата и младите хора**

Държавите членки и Комисията се приканват:

- i) да продължат да създават възможности за децата и младите хора за достъп до култура и участие в културния живот, особено за намиращите се в неравностойно положение, за да се намалят различията и социалното неравенство и да се достигне до възможно най-широка аудитория; да гарантират равни възможности за децата и младите хора в градовете и селските райони, за да се премахнат пречките пред равния достъп до култура и участие в културния живот, чрез културни организации и прояви или чрез цифрови средства;
- ii) да улесняват активното участие в културния живот, като насърчават съвместното творчество и многоезицието;
- iii) да насърчават културните организации да популяризират и адаптират предлаганото от тях съдържание, включително чрез цифрови технологии, за да се достигне по-успешно до детската и младежката аудитория и да се засили нейният интерес към културата, артистичното изразяване и науките;

- iv) да развиват политики, основани на факти, чрез редовно наблюдение на потреблението, поведението и предпочитанията на децата и младите хора в сферата на културата, както и на постиженията им, свързани с творчество и езикови умения;
- v) да насърчават в по-голяма степен четенето сред децата и младите хора като основен инструмент за откриване на културата във всичките ѝ форми и проявления.

Комисията се приканва:

- i) да подпомага обмена на добри практики и дейностите за партньорско обучение сред държавите членки;
- ii) да подкрепя иновативни инициативи, предназначени да подобрят достъпа на младите поколения до култура и участието им в културния живот като създатели, потребители или предприемачи.

2. Укрепване на междусекторното сътрудничество, с акцент върху полезното взаимодействие между културата и образованието

Държавите членки и Комисията се приканват:

- i) да подкрепят образованието в областта на изкуствата и културата, като насърчават по този начин досега и участието в културни дейности, както и отключването на потенциала на цифровите технологии, за да се осигури достъп до култура и езици;
- ii) да насърчават сътрудничеството между учебни заведения, хора на изкуството и други специалисти в сферата на културата и културните организации в контекста на учебните дейности, предназначени за деца и младежи;
- iii) да стимулират образованието и обучението на преподаватели и други специалисти с цел насърчаване на творчеството у децата и младите хора;
- iv) да подпомагат междусекторни действия за културна осведоменост и изява и да насърчават придобиването на необходимите компетентности и умения, включително артистични и езикови умения.

Комисията се приканва:

- i) да разработва проекти и действия за стимулиране на творчеството в образованието, включително чрез сътрудничество с международни организации, като ОИСР, Съвета на Европа и ЮНЕСКО, и да засили акцента върху творческото и критичното мислене, като разшири обхвата му, така че да включи всички степени на образование и обучение, в т. ч. и чрез насърчаване на дисциплини като точните науки, технологиите, изкуствата, инженерството и математиката;
- ii) да популяризира и разпространява резултатите от посочените по-горе инициативи, както в компетентните подготвителни органи на Съвета, така и сред по-широка аудитория.

3. Улесняване на предприемачеството сред младите хора в секторите на културата и творчеството

Държавите членки се приканват:

- i) да обмислят възможностите за оптимално използване на наличното финансиране в подкрепа на проекти в областта на творчеството и предприемаческата дейност сред младите хора, където е целесъобразно;
- ii) да насърчават развитието в рамките на културните и творческите индустрии на инкубатори, бизнес ускорители, кълстери, творчески центрове и престои, както и на културни цифрови платформи, и да стимулират междусекторните партньорства и мрежи;
- iii) да насърчават предприемаческата култура, творчеството и иновациите чрез учене през целия живот, от ранна възраст и чрез формално, неформално и информално образование, като отделят значително внимание на използването на проекционното мислене и възможностите за обучение, например под формата на предприемачески инициативи, както преди, така и след изпълнението на бизнес план;
- iv) да обмислят възможностите за създаване на благоприятни условия за стартиращи предприятия в сферата на културата, управлявани от млади хора, като подкрепят междусекторните иновации.

Комисията се приканва:

- i) да насърчава предприемачеството в сферата на културата и творчеството, както и междусекторните мрежи сред младите хора, като се акцентира върху техния потенциал да стимулират развитието на специалистите в областта на културата и творчеството чрез мобилност, включително обмени, съвместна работа и съвместни творчески дейности, посещения с учебна цел и дейности за партньорско обучение;
- ii) да подпомага партньорствата на професионалисти от сектора на културата и творчеството с индустриите, включително чрез насърчаване на стартиращи предприятия, творчески центрове и инкубационни мрежи, с оглед на интегрирането на високите технологии и науката в творчеството, изкуствата и дизайна.

4. **Насърчаване на появата на нови таланти**

Държавите членки се приканват:

- i) да обмислят възможностите за засилване на сътрудничеството между заинтересованите страни в областта на културата и образованието, с цел да се подкрепи творческият талант, да се насърчи конкуренцията, свързана с иновациите, и да се възнагради креативността в сферата на културата;
- ii) да разширят достъпа до нови технологии, включително за млади хора с по-малко възможности, за да се оправомощат талантливите млади хора.

Комисията се приканва:

- i) да насърчава културата и творчеството, включително чрез артистично образование по линия на съответните програми на ЕС;
- ii) да подкрепя развитието на млади творчески таланти чрез многоезични платформи, схеми за мобилност и политики.

5. **Насърчаване на цифровите умения и медийната грамотност**

Държавите членки се приканват:

- i) да насърчават цифровите умения, медийната грамотност и творческото и критичното мислене, включително чрез използване на съответните програми и фондове на ЕС, тъй като те са от изключителна важност за гарантирането на пригодността за заетост на по-младото поколение и способността им да се адаптират към структурните промени в цифровите технологии. Публичните/частните партньорства могат да служат като връзка между образованието, гражданските организации и предприятията;
- ii) да насърчават творческото използване на технологиите, творческото и критичното мислене и аналитичните умения чрез формално, неформално и информално образование, в т.ч. отворени образователни ресурси, за да се развият способностите на младите хора да оценяват информация;
- iii) да продължат обмена на добри практики и научноизследователската дейност сред експертите и политиците, за да се подобри придобиването на умения за медийна грамотност.

Държавите членки и Комисията се приканват:

- i) да подкрепят мерките за придобиване на медийна грамотност, които са от първостепенна важност за използването на цифровите технологии и които имат голямо въздействие върху творческото и критичното мислене на младите хора, върху достъпа до култура, осмислянето на културните явления и способността за създаване на съдържание;
- ii) да подкрепят обучението на преподаватели и младежки работници във формалното, неформалното и информалното образование, за да бъдат те адекватно подготвени да разглеждат въпроси, свързани с медийната грамотност, при работата си с деца и млади хора.

Комисията се приканва:

- i) да продължи да провежда консултации с експерти в държавите членки относно най-добрите начини да се обединят и насърчат съществуващите инициативи, включително чрез подходящи онлайн инструменти, с оглед на тяхното надграждане и повишаване на осведомеността сред младите хора по ключови въпроси, свързани със средата на цифровите медии, като например участие и творчество, надеждност, критично мислене и информиран избор и зачитане на неприкосновеността на личния живот.

ПРИЗОВАВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И КОМИСИЯТА да използват наличните ресурси, за да подготвят младите творчески поколения за възможностите и предизвикателствата на бъдещето.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Европейски съвет

Римска декларация от 25 март 2017 г.

Заключения на Европейския съвет от 14 декември 2017 г., (EUCO 19/1/17 REV 1)

Заклучения на Европейския съвет от 15 декември 2016 г., (EUCO 34/16).

Заклучения от заседанието на Европейския съвет на 20 и 21 октомври 2016 г., (EUCO 31/16)

Декларация от Братислава от 16 септември 2016 г.

Съвет

Заклучения на Съвета относно взаимодействието на културата и творчеството с други сектори с цел да се стимулират иновациите, икономическата устойчивост и социалното приобщаване (ОВ С 172, 27.5.2015 г., стр. 13).

Заклучения на Съвета относно разгръщането на творческия и новаторския потенциал на младите хора (ОВ С 169, 15.6.2012 г., стр. 1).

Заклучения на Съвета относно културните и творческите компетентности и тяхната роля при изграждането на интелектуалния капитал на Европа (ОВ С 372, 20.12.2011 г., стр. 19).

Заклучения на Съвета за насърчаване на творческо поколение — развиване на творчеството и новаторския капацитет у децата и младите хора чрез културно изразяване и достъп до култура (ОВ С 301, 11.12.2009 г., стр. 9).

Резолюция на Съвета на Европейския съюз и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно рамка за европейско сътрудничество по въпросите на младежта: Стратегия на Европейския съюз за младежта за периода 2019—2027 г. (ОВ С 456, 18.12.2018 г., стр. 1).

Комисия

Съобщение на Комисията „Нова европейска програма за култура“ от 22 май 2018 г., (COM(2018) 267 final)

Съобщение на Комисията „Ангажиране, свързване и овластяване на младите хора: нова стратегия на ЕС за младежта“ от 22 май 2018 г., (COM(2018) 269 final)

Съобщение на Комисията „Укрепване на европейската идентичност чрез образование и култура“ от 14 ноември 2017 г., (COM(2017) 673 final)

Доклади относно отворения метод на координация:

— Наръчник за културно съзнание и изява (2016 г.)

— Насърчаване на достъпа до култура чрез цифрови средства: политики и стратегии за привличане на публика (2017 г.)

— Ролята на публичните политики за разгръщането на потенциала на секторите на културата и творчеството за предприемачество и иновации (2018 г.)

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Обменен курс на еврото ⁽¹⁾

4 юни 2019 година

(2019/C 189/07)

1 евро =

Валута	Обменен курс	Валута	Обменен курс		
USD	шатски долар	1,1244	CAD	канадски долар	1,5111
JPY	японска йена	121,62	HKD	хонконгски долар	8,8143
DKK	датска крона	7,4679	NZD	новозеландски долар	1,7062
GBP	лира стерлинг	0,88738	SGD	сингапурски долар	1,5396
SEK	шведска крона	10,6260	KRW	южнокорейски вон	1 330,90
CHF	швейцарски франк	1,1178	ZAR	южноафрикански ранд	16,4791
ISK	исландска крона	139,30	CNY	китайски юан рен-мин-би	7,7686
NOK	норвежка крона	9,7860	HRK	хърватска куна	7,4210
BGN	български лев	1,9558	IDR	индонезийска рупия	15 992,34
CZK	чешка крона	25,744	MYR	малайзийски рингит	4,6886
HUF	унгарски форинт	322,00	PHP	филипинско песо	58,207
PLN	полска злота	4,2802	RUB	руска рубла	73,3390
RON	румънска лея	4,7353	THB	тайландски бат	35,188
TRY	турска лира	6,5295	BRL	бразилски реал	4,3638
AUD	австралийски долар	1,6116	MXN	мексиканско песо	22,1603
			INR	индийска рупия	77,8740

⁽¹⁾ Източник: референтен обменен курс, публикуван от Европейската централна банка.

Нова национална страна на разменни евромонети

(2019/С 189/08)

Национална страна на новата възпоменателна разменна монета от 2 евро, емитирана от Словакия

Разменните евромонети са законно платежно средство в цялата еврозона. Комисията публикува описание на изображенията на всички нови монети ⁽¹⁾, за да уведоми обществеността и всички работещи с монети лица. В съответствие със заключенията на Съвета от 10 февруари 2009 г. ⁽²⁾ държавите членки от еврозоната и държавите, сключили парично споразумение с Европейския съюз относно емитирането на евромонети, разполагат с правото да емитират възпоменателни разменни евромонети при определени условия, сред които е използването единствено на монети с номинал 2 евро. Тези монети притежават техническите характеристики на обикновените разменни монети от 2 евро, но на националната си страна имат възпоменателен мотив с ясно изразена символика за конкретната държава или за Европа като цяло.

Емитираща държава: Словакия

Тема на възпоменанието: 100-годишнината от смъртта на Milan Rastislav Štefánik

Описание на изображението: Изобразен е портрет на Milan Rastislav Štefánik. От лявата страна на портрета са изписани една под друга датите на неговото раждане („1880“) и на неговата смърт („1919“). В полукръг от лявата страна на вътрешната част на монетата са изписани името „MILAN RASTISLAV ŠTEFÁNIK“ и емитиращата държава „SLOVENSKO“. Годишната на емитиране („2019“) е между портрета и дясната страна. Под годината са стилизираните букви „PV“ — инициалите на автора на изображението Peter Valach, а под тях е знакът на монетния двор в Кремница (Mincovňa Kremnica), който се състои от буквите „МК“ между два шемпела.

По външния пръстен на монетата са изобразени дванадесетте звезди на европейското знаме.

Приблизителен тираж на емисията: 1 000 000 монети

Дата на емисията: април 2019 г.

⁽¹⁾ Вж. ОВ С 373, 28.12.2001 г., стр. 1 за националните страни на всички монети, емитирани през 2002 г.

⁽²⁾ Вж. заключенията на Съвета по икономически и финансови въпроси от 10 февруари 2009 г. и Препоръката на Комисията от 19 декември 2008 г. относно общи насоки за националните страни и емитирането на разменни евромонети (ОВ L 9, 14.1.2009 г., стр. 52).

Нова национална страна на разменни евромонети

(2019/C 189/09)

Национална страна на новата възпоменателна разменна монета от 2 евро, емитирана от Франция

Разменните евромонети са законно платежно средство в цялата еврозона. Комисията публикува описание на изображенията на всички нови монети ⁽¹⁾, за да уведоми обществеността и всички работещи с монети лица. В съответствие със заключенията на Съвета от 10 февруари 2009 г. ⁽²⁾ държавите членки от еврозоната и държавите, сключили парично споразумение с Европейския съюз относно емитирането на евромонети, разполагат с правото да емитират възпоменателни разменни евромонети при определени условия, сред които е използването единствено на монети с номинал 2 евро. Тези монети притежават техническите характеристики на обикновените разменни монети от 2 евро, но на националната си страна имат възпоменателен мотив с ясно изразена символика за конкретната държава или за Европа като цяло.

Емитираща държава: Франция

Тема на възпоменанието: 60-ата годишнина на Астерикс

Описание на изображението: В продължение на 60 години Астерикс е истински символ на френската култура. Създаден през 1959 г. от сценариста René Goscinny и карикатуриста Albert Uderzo, този герой е възплъщение на французина с характерната за галите интелигентност и хитрост. Освен със заложената в него художествена линия, благодарение на своя хумористичен поглед над съвременното общество от дълги години Астерикс се радва на голяма международна слава. От създаването си комиксът е преведен на всички езици на Европейския съюз и се радва на огромен успех. Например репутацията на Астерикс в Германия е толкова голяма, колкото и във Франция. От дълги години той се радва и на много голям успех в Обединеното кралство, Нидерландия, Испания, Португалия, Италия и скандинавските страни. Освен че е символ във Франция, Астерикс се превърна в истински представител на 9-ото изкуство в Европа.

Изображението се състои от Астерикс в профил с прочутия му шлем с криле на главата. Той е заобиколен от лаврови клонки и римски надписи за 60-ата му годишнина. В горната част има надпис „ASTERIX“, под който е посочена емитиращата държава „RF“ (съкращение от „République Française“). Годината на емисията „2019“ е изписана в долната част на монетата, заедно със знака на френския монетен двор и на неговия управител.

По външния пръстен на монетата са изобразени дванадесетте звезди на европейското знаме.

Тираж на емисията: 310 000 монети

Дата на емисията: 28 май 2019 г.

⁽¹⁾ Вж. ОВ С 373, 28.12.2001 г., стр. 1 за националните страни на всички монети, емитирани през 2002 г.

⁽²⁾ Вж. заключенията на Съвета по икономически и финансови въпроси от 10 февруари 2009 г. и Препоръката на Комисията от 19 декември 2008 г. относно общи насоки за националните страни и емитирането на разменни евромонети (ОВ L 9, 14.1.2009 г., стр. 52).

Нова национална страна на разменни евромонети

(2019/C 189/10)

Национална страна на новата възпоменателна разменна монета от 2 евро, емитирана от Монако

Разменните евромонети са законно платежно средство в цялата еврозона. Комисията публикува описание на изображенията на всички нови монети, за да уведоми обществеността и всички работещи с монети лица ⁽¹⁾. В съответствие със заключенията на Съвета от 10 февруари 2009 г. ⁽²⁾ държавите членки от еврозоната и държавите, сключили парично споразумение с Европейския съюз относно емитирането на евромонети, разполагат с правото да емитират възпоменателни разменни евромонети при определени условия, сред които е използването единствено на монети с номинал 2 евро. Тези монети притежават техническите характеристики на обикновените разменни монети от 2 евро, но на националната си страна имат възпоменателен мотив с ясно изразена символика за конкретната държава или за Европа като цяло.

Емитираща държава: Монако

Тема на възпоменанието: 200-годишнината от възкачването на престола на принц Оноре V

Описание на изображението: На монетата е изобразен ликът на принц Оноре V. От лявата страна е изписано „HONORÉ V“, а вдясно е изписано името на емитиращата държава — „MONACO“. В долната част в полукръг е разположен надписът „1819 — Avènement — 2019“.

По външния пръстен на монетата са изобразени дванадесетте звезди на европейското знаме.

Тираж на емисията: 15 000

Дата на емисията: 1 юни 2019 г.

⁽¹⁾ Вж. ОВ С 373, 28.12.2001 г., стр. 1 за националните страни на всички монети, емитирани през 2002 г.

⁽²⁾ Вж. заключенията на Съвета по икономически и финансови въпроси от 10 февруари 2009 г. и Препоръката на Комисията от 19 декември 2008 г. относно общи насоки за националните страни и емитирането на разменни евромонети (ОВ L 9, 14.1.2009 г., стр. 52).

Нова национална страна на разменни евромонети

(2019/C 189/11)

Национална страна на новата възпоменателна разменна монета от 2 евро, емитирана от Гърция

Разменните евромонети са законно платежно средство в цялата еврозона. Комисията публикува описание на изображенията на всички нови монети, за да уведоми обществеността и всички работещи с монети лица ⁽¹⁾. В съответствие със заключенията на Съвета от 10 февруари 2009 г. ⁽²⁾ държавите членки от еврозоната и държавите, сключили парично споразумение с Европейския съюз относно емитирането на евромонети, разполагат с правото да емитират възпоменателни разменни евромонети при определени условия, сред които е използването единствено на монети с номинал 2 евро. Тези монети притежават техническите характеристики на обикновените разменни монети от 2 евро, но на националната си страна имат възпоменателен мотив с ясно изразена символика за конкретната държава или за Европа като цяло.

Емитираща държава: Гърция

Тема на възпоменанието: Стогодишнината от рождението на Манолис Андроникос

Описание на изображението: Манолис Андроникос (1919—1992 г.) е един от най-големите археолози на Гърция. Неговото откритие на кралските гробове във Вергина през 1977 г. разкрива превъзходни находки, свидетелстващи за величието на древната македонска цивилизация.

Изобразен е портрет на Манолис Андроникос. Вписано по ръба на вътрешната част вляво е името „MANOLIS ANDRONICOS 1919—1992“, както и годината на отсичане и е поставена палмета (знакът на гръцкия монетен двор); вписани по ръба на вътрешната част вдясно са думите „HELLENIC REPUBLIC“. Също вдясно се намира монограмът на художника (Йоргос Стаматопулос).

По външния пръстен на монетата са изобразени дванадесетте звезди на европейското знаме.

Приблизителен тираж на емисията: 750 000

Дата на емисията: юни 2019 г.

⁽¹⁾ Вж. ОВ С 373, 28.12.2001 г., стр. 1 за националните страни на всички монети, емитирани през 2002 г.

⁽²⁾ Вж. заключенията на Съвета по икономически и финансови въпроси от 10 февруари 2009 г. и Препоръката на Комисията от 19 декември 2008 г. относно общите насоки за националните страни и емитирането на разменни евромонети (ОВ L 9, 14.1.2009 г., стр. 52).

Нова национална страна на разменни евромонети

(2019/С 189/12)

Национална страна на новата възпоменателна разменна монета от 2 евро, емитирана от Гърция

Разменните евромонети са законно платежно средство в цялата еврозона. Комисията публикува описание на изображенията на всички нови монети, за да уведоми обществеността и всички работещи с монети лица ⁽¹⁾. В съответствие със заключенията на Съвета от 10 февруари 2009 г. ⁽²⁾ държавите членки от еврозоната и държавите, сключили парично споразумение с Европейския съюз относно емитирането на евромонети, разполагат с правото да емитират възпоменателни разменни евромонети при определени условия, сред които е използването единствено на монети с номинал 2 евро. Тези монети притежават техническите характеристики на обикновените разменни монети от 2 евро, но на националната си страна имат възпоменателен мотив с ясно изразена символика за конкретната държава или за Европа като цяло.

Емитираща държава: Гърция

Тема на възпоменанието: Андреас Калвос — 150 години от смъртта

Описание на изображението: Роден в Закинтос, Андреас Калвос (1792—1869 г.) е един от най-важните съвременни гръцки поети. Като съчетава солидното неокласическо образование с високите идеали на романтизма и архаизирането със съвременния народен гръцки език, той изразява както революционните идеи на своето време, така и личните си виждания.

На националната страна на монетата има портрет на Андреас Калвос. Вписано по ръба на вътрешната част вляво е името „ANDREAS KALVOS 1792—1869“, както и годината на отсичане и е поставена палмета (знакът на гръцкия монетен двор); вписани по ръба на вътрешната част вдясно са думите „HELLENIC REPUBLIC“. Също вдясно се намира монограмът на художника (Йоргос Стаматопулос).

По външния пръстен на монетата са изобразени дванадесетте звезди на европейското знаме.

Приблизителен тираж на емисията: 750 000

Дата на емисията: юни 2019 г.

⁽¹⁾ Вж. ОВ С 373, 28.12.2001 г., стр. 1 за националните страни на всички монети, емитирани през 2002 г.

⁽²⁾ Вж. заключенията на Съвета по икономически и финансови въпроси от 10 февруари 2009 г. и Препоръката на Комисията от 19 декември 2008 г. относно общите насоки за националните страни и емитирането на разменни евромонети (ОВ L 9, 14.1.2009 г., стр. 52).

V

(Становища)

ПРОЦЕДУРИ, СВЪРЗАНИ С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОЛИТИКАТА В ОБЛАСТТА
НА КОНКУРЕНЦИЯТА

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Предварително уведомление за концентрация**(Дело M.9385 — Orange/SecureLink)****Дело кандидат за опростена процедура****(текст от значение за ЕИП)**

(2019/C 189/13)

1. На 24 май 2019 г. Комисията получи уведомление за планирана концентрация в съответствие с член 4 от Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета ⁽¹⁾.

Настоящото уведомление засяга следните предприятия:

- Orange S.A. („Orange“, Франция),
- SL Bidco B.V. („SecureLink“, Нидерландия).

Orange придобива по смисъла на член 3, параграф 1, буква б) от Регламента за сливанията едноличен контрол над цялото предприятие SecureLink.

Концентрацията се извършва посредством покупка на дялове (акции).

2. Търговските дейности на въпросните предприятия са:

- за Orange: предоставянето на електронни съобщителни услуги, най-вече в областта на стационарните, интернет и мобилните телефонни услуги в редица държави по света,
- за SecureLink: осигуряване на инфраструктура за кибернетична сигурност и управление на услуги за корпоративни и институционални клиенти.

3. След предварително проучване Комисията констатира, че сделката, за която е уведомена, би могла да попадне в приложното поле на Регламента за сливанията. Въпреки това Комисията си запазва правото на окончателно решение по тази точка.

В съответствие с Известието на Комисията относно опростена процедура за разглеждане на някои концентрации съгласно Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета ⁽²⁾ следва да се отбележи, че това дело би могло да бъде разгледано по процедурата, посочена в известието.

4. Комисията приканва заинтересованите трети страни да представят евентуалните си забележки по планираната сделка.

Забележките трябва да бъдат получени от Комисията не по-късно от 10 дни след датата на настоящата публикация. Моля, винаги посочвайте следния референтен номер:

M.9385 — Orange/SecureLink

⁽¹⁾ ОВ L 24, 29.1.2004 г., стр. 1 („Регламент за сливанията“).

⁽²⁾ ОВ С 366, 14.12.2013 г., стр. 5.

Забележки могат да се изпращат до Комисията по факс, по електронна поща или по пощата. Моля, използвайте координатите за връзка по-долу:

Електронна поща: COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Факс +32 22964301

Пощенски адрес:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

ISSN 1977-0855 (електронно издание)
ISSN 1830-365X (печатно издание)

Служба за публикации на Европейския съюз
2985 Люксембург
ЛЮКСЕМБУРГ

BG